

**SINIF VE MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN 2018-2019 ÖĞRETİM
YILINDA KULLANILAN İLKOKUL I. KADEME MÜZİK DERS
KİTAPLARINDAN FAYDALANMA DURUMLARI VE ÖNERİLER**

Elif Ebeperi

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

MAYIS, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren iki yıl (yirmi dört ay) sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Elif
Soyadı : Ebeperi
Bölümü : Müzik Eğitimi
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Sınıf ve Müzik Öğretmenlerinin 2018-2019 Öğretim Yılında Kullanılan İlkokul I. Kademe Müzik Ders Kitaplarından Faydalanma Durumları ve Öneriler

İngilizce Adı : Utilization Condition of The First Grade Music Coursebooks by Classroom and Music Teachers During 2018-2019 School Year and Suggestions

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları, kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin tarafıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Elif Ebeperi
İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Elif Ebeperi tarafından hazırlanan “Sınıf ve Müzik Öğretmenlerinin 2018-2019 Öğretim Yılında Kullanılan İlkokul I. Kademe Müzik Ders Kitaplarından Faydalanma Durumları ve Öneriler” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğt. Üyesi Murat KARABULUT

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi .....

Başkan: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) .....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı) .....

Tez Savunma Tarihi: ..../.../.....

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü .....

**SINIF VE MÜZİK ÖĞRETMENLERİNİN 2018-2019 ÖĞRETİM
YILINDA KULLANILAN İLKOKUL I. KADEME MÜZİK DERS
KİTAPLARINDAN FAYDALANMA DURUMLARI VE ÖNERİLER
(Yüksek Lisans Tezi)**

Elif Ebeperi

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Mayıs, 2019**

ÖZ

Bu araştırma ile sınıf ve müzik öğretmenlerinin 2018-2019 öğretim yılında kullanılan ilkokul 1. kademe müzik ders kitaplarından faydalanma durumları ve karşılaştıkları problemlere öneriler sunmak amacıyla betimsel bir çalışmadır. Daha önce yapılmış olan araştırmalarda öğretmenlerin müzik derslerinde sıkıntı yaşadıkları alanlar olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle bu araştırma üç boyutta ele alınmıştır. “Şarkılar ve Türküler”, “Kulaktan şarkı ve türkü öğretimi” ve “Etkinlikler” araştırmanın boyutlarını oluşturmaktadır. Araştırmada tarama modeli kullanılmış ve öğretmenlere 31 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Ankette yer alan sorular 1:hiç katılmıyorum, 2:az katılıyorum, 3:kısmen katılıyorum, 4:büyük ölçüde katılıyorum, 5:tamamen katılıyorum olacak şekilde 5’li likert tipi seçeneklerden oluşmaktadır. Çalışmada yer alan analizler IBM SPSS Statistics 21 paket program kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın örneklemini; Ankara ili; Çankaya ilçesinden dört devlet okulu iki özel okul toplamda altı okul ve bu okullardan ankete katılan yirmi bir sınıf öğretmeni dört müzik öğretmeni olmak üzere toplam yirmi beş öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin ders kitaplarında, notası verilmiş olan şarkıları ve türkülerini sınıf öğretmenleri tarafından doğru bir şekilde söylemede sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Bu bağlamda etkin ve etkili bir müzik dersi gerçekleştirebilmeleri için en temelde şarkıları ve türkülerini bilmeleri gerekmektedir. Şarkı ve türkülerini daha kolay öğrenebilmeleri ve öğretebilmeleri için birer kaydının öğretmenlere ulaştırılması bir gerekliliktir. Ayrıca öğretmenlerin, müzik dersi özel öğretim yöntemlerini ders içinde etkili bir şekilde kullanamadıkları ve bunun yanı sıra müzik eğitimi ile ilgili bilgi birikimine sahip olmadıklarını düşündükleri anket sonuçlarında görülmektedir. Eksik

görülen bu alanlarla ilgili hizmet içi eğitimlere istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : İlköğretim Müzik Dersi, Öğretim Programı, Müzik Dersi Kitabı

Sayfa Adedi : 101

Danışman : Dr. Öğt. Üyesi Murat KARABULUT

**CLASS AND MUSIC TEACHERS '2018-2019 ACADEMIC STAGES
AND SUGGESTIONS FROM THE FIRST-YEAR-I STAFF MUSIC
(Master Thesis)**

Elif Ebeperi

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

May, 2019

ABSTRACT

This descriptive study has been carried out in order to put forward suggestions for the problems that classroom and music teachers encounter and their condition of utilization from first grade music coursebooks during 2018-2019 school year. In previous studies, it has been detected that there are some areas in which teachers have difficulties during music courses. This study is done in three dimension. These dimensions are : ‘song’, ‘teaching song by ear’ and ‘activities’ Scanning model has been used throughout the study and a questionnaire consisting of 31 questions has been made by the teachers. Questions in the questionnaire consist of quintet Likert type questions: 1: I disagree, 2: I agree slightly, 3: I partially agree, 4: I largely agree, 5: I fully agree. The analysis included in the study has been obtained by using the 21 package IBS SPSS Statistics programme. The sample of the study includes 4 public schools and 2 private schools totally 6 schools in Çankaya district in Ankara and 21 classroom teachers and 4 music teachers totally 25 teachers who have made the questionnaire. At the end of the study, it has been showed that classroom teachers have difficulties in interpreting songs whose notes are given in the coursebook properly. In this case, teachers need to know the songs in order to have an efficient and effective lesson. Delivery of the song records to the teachers is a necessity so as to learn and teach these songs in an easy way. In addition, it has been concluded that teachers are not able to use special teaching methods in music lessons effectively, they do not have enough background information in this field and they are willing to have in-service training about this field.

Keywords : Music lesson in primary school, curriculum, music coursebook.

Page Number :101

Supervisor : Dr. Lecturer Murat KARABULUT

TEŞEKKÜR

Lisans ve Lisansüstü eğitim hayatım süresince sevgisi ve ilgisi ile her zaman yanımda olan bütün öğretmenlerime, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, bilgisini ve görüşlerini benimle paylaşan çok değerli öğretmenim, danışmanım DR. Ögt. Üyesi Murat KARABULUT'a

Bana çalışma ortamı sağlayan, Başkent Üniversitesi Özel Ayşeabla Okulları yöneticileri ve bilgilerini benimle paylaşan öğretmenlerine,

Çalışma sürecimde bana moral destek olan sevgili arkadaşlarıma,

Hayatımın ve eğitim hayatımın her anında benden desteklerini esirgemeyen, sevgilerini her an yanımda hissettiğim, en büyük şansım olan, benim güzel müzik öğretmenim birtanecik ablam Pelin EBEPERİ'ye, anneme ve babama Sonsuz teşekkürler...

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	ii
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	iii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT.....	vii
TEŞEKKÜR	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar LİSTESİ.....	xiii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
Problem Durumu	1
Alt Problemler	5
Araştırmanın Amacı	5
Araştırmanın Önemi.....	5
Sayıtlar	6
Sınırlılıklar.....	6
Tanımlar.....	6
BÖLÜM II	8
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
BÖLÜM III.....	10

BULGULAR	10
Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca Hazırlanmış Olan 2018 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı	11
Müzik Dersi Öğretim Programının Özel Amaçları	12
Müzik Dersi Öğretim Programında Alana Özgü Beceriler	12
İlkokul Dönemi İçin Talim ve Terbiye Kurulunca Belirlenmiş Olan Müzik Dersi Kazanımları	13
İlköğretimde Müzik Öğrenme Öğretme Süreci	16
Ses ve Nefes Eğitimi	20
Şarkı Öğretimi	21
Çocuk Şarkıları	24
Müzik Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri	27
Koldaly Yöntemi	27
<i>Fonomimi El Hareketleri</i>	28
Orff Yöntemi	28
Dalcroze Yöntemi	31
Yaratıcı Drama Yöntemi	31
BÖLÜM IV	33
YÖNTEM	33
Araştırma Modeli	33
Evren ve Örneklem	34
Veri Toplama Aracı	35
Anketin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları	35
Verilerin Analizi	36
BÖLÜM V	37
BULGULAR VE YORUM	37
Birinci Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorum	37

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	41
Üçüncü Alt Problem ile İlgili Bulgular ve Yorum.....	45
Genel Düzeylerin Kıyaslaması	54
Okutulan Sınıflara İlişkin Kıyaslamalar	55
Kıdeme İlişkin Kıyaslamalar	56
BÖLÜM VI.....	58
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	58
Sonuçlar	58
Özel Öneriler	62
Öneriler	65
KAYNAKLAR	68
EKLER.....	72

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. <i>Okutmakta Olduğunuz Sınıf</i>	34
Tablo 2. <i>Meslekteki Kıdem Yılınız</i>	34
Tablo 3. <i>Güvenilirlik Katsayıları</i>	36
Tablo 4. <i>Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkılara İlişkin Öğretmen Görüşleri</i>	37
Tablo 5. <i>Şarkılar Kolaydan Zora İlkesine Uygun Olarak Sıralanmıştır</i>	38
Tablo 6. <i>Şarkılar Akılda Kalıcıdır</i>	38
Tablo 7. <i>Şarkılar Öğrenciler Tarafından Kolaylıkla Öğrenilebilir Niteliktedir</i>	39
Tablo 8. <i>Şarkılar Öğrenciler Tarafından Beğenilmektedir</i>	39
Tablo 9. <i>Şarkı Türleri Kitaplarda Dengeli Bir Şekilde Dağıtılmıştır</i>	40
Tablo 10. <i>Kazanımlar Boyutunda Şarkılar, Hedeflere Ulaştırır Niteliktedir</i>	40
Tablo 11. <i>Sınıf ve Müzik Öğretmenlerinin Kulaktan Şarkı Öğretme Durumlarının Dağılımı</i>	41
Tablo 12. <i>Ders Kitaplarında Notası Verilmiş Olan Şarkıları Solfejinden Hareketle Öğrenebiliyorum</i>	41
Tablo 13. <i>Şarkıyı Öğrenirken Melodisini Önceden Dinleme İhtiyacı Duyuyorum</i>	42
Tablo 14. <i>Şarkıları Tonuna Veya Makamına Uygun Bir Şekilde Seslendirebiliyorum</i>	42
Tablo 15.	43
Tablo 16. <i>Öğrencinin Belleğinde İz Bırakacak Şekilde Şarkıların Melodilerini Bir Enstrümanla Çalabiliyorum</i>	43
Tablo 17. <i>Şarkıyı Söylerken Bir Ritim Çalgısıyla Eş Zamanlı Tempo Tutabiliyorum</i>	44
Tablo 18. <i>Şarkıyı, Çocuklara Söylerken Bir Ritim Çalgısıyla Eş Zamanlı Tempo Tutabiliyorum</i>	44
Tablo 19. <i>Ders Kitaplarında Tarif Edilmiş Olan Etkinliklerin Gerçekleştirilebilirlik Ve Geliştirilebilirlik Durumlarının Dağılımı</i>	45
Tablo 20. <i>Etkinlikler, Sınıf Mevcudu Göz Önünde Bulundurulduğunda Etkili Bir Şekilde Gerçekleştirilebilir Niteliktedir</i>	46

Tablo 21. <i>Etkinlikler Sınıfın Fiziki Yapısı Göz Önünde Bulundurulduğunda Etkili Bir Şekilde Gerçekleştirilebilir Niteliktedir</i>	46
Tablo 22. <i>Etkinliklerde Kullanılması Öngörülen Sesli Öğretim Materyalleri Sınıfımızda Mevcuttur</i>	47
Tablo 23. <i>Etkinliklerde Kullanılması Öngörülen Görüntülü Öğretim Materyalleri Sınıfımızda Mevcuttur</i>	47
Tablo 24. <i>Etkinliklerde Milli Bayramlar, Özel Gün Ve Haftalarla İlgili Marş, Türkü Ve Benzeri Seçkin Eserlerin Bulunduğu Kayıtlar Kullanılmaktadır</i>	48
Tablo 25. <i>İlkokul Müzik Dersleri İçin Hazırlanmış Olan Sesli Öğretim Materyalleri İle İlgili Yenilikleri Takip Ediyorum</i>	48
Tablo 26. <i>Her Şarkı Söyleme Etkinliği Öncesi Uygulanması Gereken Ses Açma Etkinlikleri, Kılavuz Kitaplarda Anlaşılır Bir Şekilde Tarif Edilmiştir.</i>	48
Tablo 27. <i>Her Ders Etkili Bir Ses Açma Etkinliği Gerçekleştirmekteyim</i>	49
Tablo 28.	50
Tablo 29. <i>Derslerde Ritim Çalgılarını Kullanmaktayım</i>	50
Tablo 30. <i>Ders Kitaplarında Şarkı Öğretme Etkinliklerinde Sıkça Belirtilen, Var Olan Ritim Çalgıları ve Kendi Yaptığınız Ritim Çalgılarıyla Şarkılara Eşlik Etme" Etkinliklerini Öğrencilerle Etkili Bir Şekilde Gerçekleştirmekteyim</i>	51
Tablo 31. <i>Orff Müzik Öğretim Yöntemiyle İlgili Bir Eğitim Aldım</i>	51
Tablo 32. <i>Orff Yöntemini Ders İçinde Etkili Bir Şekilde Kullanma Bilgi Birikimine Sahip Olduğumu Düşünüyorum</i>	52
Tablo 33. <i>Öğretmenlere Orff Yöntemini Ders Etkinliklerinde Kullanabilme Birikimine Dair Bir Hizmet İçi Eğitim Verilmesi, Müzik Derslerinin İşlenişinin Daha Etkili Gerçekleştirilebilmesini Sağlayacaktır</i>	52
Tablo 34. <i>Öğrencilerin Kendilerini İfade Etmelerini Sağlamada Ders Kitaplardan Yararlanabiliyorum</i>	53
Tablo 35. <i>Şarkıları Canlandırma (Drama) Etkinliklerini Yaratıcılığımı Kullanarak Geliştirebiliyorum.</i>	53
Tablo 36. <i>Şarkılara Hareket Katma Etkinliklerini Yaratıcılığımı Kullanarak Geliştirebiliyorum</i>	54
Tablo 37. <i>Öğretmenlere Müzik ve Dramayı Birleştirici Bir Hizmet İçi Eğitim Verilmesi Müzik Derslerinin İşlenişinin Daha Etkili Gerçekleştirilebilmesini Sağlayacaktır.</i>	54

Tablo 38. <i>Bölmelere Verilen Yanıtlara İlişkin Temel İstatistikler</i>	54
Tablo 39. <i>Şarkılara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Sınıflara Göre Karşılaştırması</i>	55
Tablo 40. <i>Kulaktan Şarkı Öğretme Durumlarının Sınıflara Göre Kıyaslaması</i>	55
Tablo 41. <i>Ders Kitaplarında Yer Alan Etkinliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri</i>	56
Tablo 42. <i>Şarkılara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Kıdeme Göre Karşılaştırması</i>	56
Tablo 43. <i>Kulaktan Şarkı Öğretme Durumlarının Sınıflara Göre Kıyaslaması</i>	56
Tablo 44. <i>Gerçekleştirilebilirlik ve Geliştirilebilirlik Düzeylerinin Kıdeme Göre Karşılaştırılması</i>	57

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemine, araştırmanın amacına, araştırmanın önemine, sayıtlara, sınırlılıklara ve tanımlara ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Problem Durumu

Bireylerde olumlu yönde davranışların oluşturulması ve istendik davranış değişikliğinin meydana getirilmesi, eğitimle mümkün olmaktadır.

“Eğitim bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk,1998, s.12).

Eğitim, bireyin davranışlarında kasıtlı olarak istendik davranış değişikliği oluşturma süresiyken sanat ise bu değişimde asla yadırganamayacak yerdedir. Eğitimin en güçlü kollarından biri olan sanat eğitimi; İlköğretim 1. kademedeki öğrenciler için, kendilerini ifade etmeleri ve yaratıcı düşünmeleri bakımından çok önemlidir. Sanat eğitiminin öğelerinden biri olan müzik eğitimi, sanat eğitimi kapsamında etkin bir disiplin alanıdır. Müzik hem bilişsel hem de fiziksel olarak eğitim sürecine aktif katılım sağlayabilen bir alandır. Müzik yoluyla elde edilebilecek bilgiler ve kazanılacak davranışlar kalıcı olacaktır.

Müzik eğitimiyle bireyin davranışında oluşan değişimler toplumu, toplumdaki değişimler de bireyi etkiler. Bu durumda bireyin; doğal, toplumsal, kültürel ve müziksel çevresiyle arasındaki etkileşimi daha düzenli, sağlıklı, etkili ve verimli kılar. Bu nedenledir ki müzik eğitimi, herkes için ve özellikle de ilköğretim çağındaki çocuklar için bir gerekliliktir. (Uçan, 2001, s. 7).

Müziği seven çocuk; insanı sever, toplumu sever, yaşamı sever, eşsiz bir ruh gücü ve zenginliği kazanır(Yönetken, 1993, s.20). Müzik, insana ve insan ruhuna dair önemli bir eğitim aracıdır. Çocuk ve gençlerimizin sağlıklı gelişimi açısından müzik eğitime önem verilmelidir. Bireylerin ilk olarak kişilik gelişimine ve sosyalleşmesine katkı sağlarken aynı zamanda toplumlar arasında tanışma, anlaşma, kaynaşma, paylaşma, işbirliği içerisinde bütünleşmeyi sağlar.

Müzik eğitimi: Bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı ve belirgin değişiklikler oluşturma ya da bireye kendi yaşantısı yoluyla yeni müziksel davranışlar kazandırma sürecidir (Uçan, 1994, s.25).

Müzik eğitimi, insanın yakın çevresi ile müzik yoluyla ilişki kurabilmesini, toplumsallaşmasını, müziği bilinçli olarak üreten ve kullanan bir birey olmasını sağlar (Çilden, 2001, s.31). “Müzik, özü itibariyle eğitsel bir nitelik taşır. Herkes müzikle ilişkisinin biçimine, yönüne, kapsamına ve derecesine göre ondan bir şey alır, edinir ve bir şeyler kazanır. Müziğin insan yaşamındaki hemen hemen tüm işlevleri ancak eğitim (müzik eğitimi) sayesinde oluşur, değişir, gelişir ve yetkinleşir. Böylelikle müzikle ilişkili herkes, müziğin eğitimsel boyutuyla da az çok ilişkilidir” (Uçan, 2005, s.30).

Bu bağlamda, müziğin insan yaşamındaki işlevleri; özü bakımından estetik temelli olup bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik, eğitimsel nitelikler taşır. İşlevlerinin insan yaşamındaki yeri ve önemi nedeniyledir ki müzik, insanlık tarihinin en eski çağlarından beri, hem çok etkili bir eğitim aracı hem de çok önemli bir eğitim alanıdır.

Müzik eğitimi, bireyin müziksel işitme, okuma ve yazma, müzik dinleme, müziksel beğeni geliştirme, müziksel duyarlılığı artırma gibi davranışsal açıdan pek çok faydasını görmek mümkündür. Sıralamış olduğumuz faydalar ancak doğru metodlarla kullanıldığında etkilidir.

Eğitimin her alanında olduğu gibi müzik eğitiminde de bilgiyi, birikimi ve tüm değerleri geleceğe taşımak için eğitim programlarına ihtiyaç duyulur. Bu programların, günümüz koşullarına uygun, aynı zamanda toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde hazırlanması gerekir. Bu da çağdaş bir eğitim programının oluşturulmasını zorunlu kılar (Canbay, 2007, s.22).

Toplumsal hayattaki hızlı değişim ve gelişim eğitim alanında da kendini göstermektedir. Bu durum, eğitimcileri mevcut eğitim programlarını değerlendirmeye, programları çağın

gereksinimlerine uygun düzenleme çalışmaları yapmaya teşvik etmektedir. Eğitim programının; bireyin, toplumun ve kurumların ihtiyaçlarına cevap verebilmesi için programın uygulama sonuçlarının devamlı kontrol edilmesi gerekir. Hazırlanan eğitim programının yaşanan hızlı değişime paralel olarak sürekli geliştirilmesi gerekir. Çünkü programın uygulandığı ortamdaki koşullar sürekli değişmektedir.

Bu bağlamda, müzik derslerinde kazandırılmaya çalışılan beceri ve kavramlar genellikle ezberletme yoluyla verilmektedir. Fakat müzik, kağıt üzerinde cansız birtakım kurallar biçiminde değil, çocuğun gözünde ses ve duygu ile yaşayan bir dildir. Bu dildeki gerçek akışı sağlayabilmek için de öğrenciler kurallarla sıkılıp zorlanmamalı; tekerlemeler aracılığıyla şarkı söyleyerek, hoplayarak zıplayarak, hareket ederek ve basit ses çıkaran çalgılarla kendi yeteneklerini keşfederek öğrenmeye hazırlanmalıdır.

Müzik eğitime yönelik olarak bugüne kadar yapılan programlar günün ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düşünülmüş, eskidiklerinde ya da çağın gereklerini karşılayamadıklarında değiştirilmişlerdir. Bu doğrultuda hazırlanan ve Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 22.04.1994 tarih ve 298 sayılı karar ile kabul edilen, İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı 1995– 1996 eğitim ve öğretim yılından itibaren denenip geliştirilmek üzere uygulamaya konulmuştur. 2012-2013 Eğitim – Öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan 4+4+4 eğitim sisteminde 12 yıllık zorunlu kademeli eğitim getirilerek 12 yıllık süre üç kademeye ayrılmıştır. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul (1. 2. 3. ve 4. sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. sınıf) olarak düzenlenmiştir. Son olarak yapılan “İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı” ilkokul ve ortaokulu (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) bir bütün olarak ele almış bulunmakta ve program dahilinde sürecin sistemli olarak yürütülmesini öngörmektedir.

Çocuğun şekillenmesi açısından ilköğretimdeki müzik dersi önemli rol oynar. İlköğretim aşamasında müzik eğitiminin sağlam temellere oturması gerekmektedir. İlköğretimin ortaöğretime; temel oluşturduğu düşünülürse, ilköğretimdeki müzik eğitiminin de ortaöğretimdeki müzik eğitime temel oluşturduğu sonucuna varılabilir (Toksoy, 2000, s. 11).

Müzik dersi; öğretmenin rehberliğinde, çocukların kendi yaşantılarından yola çıkarak merak ederek keşfederek deneyimleme yolu ile verilmelidir. Böyle bir öğrenme biçimi

hem bilgilerin kalıcılığı, hem de çocuğun müzik dersine yönelik tutumlarında önemli ölçüde değişiklik yapabilme olanağı sağlayacaktır. Burada en önemli görev öğretmene düşmektedir.

Türkiye'deki okulların ders programları içerisinde öğrencilerin bilişsel, sosyal, psiko-motor (devinişsel) davranışlarının gelişmesine katkı sağlayacak olan müzik ders saati, ilköğretim 1, 2, 3 ve 4. sınıflarda haftada bir saat yapılmaktadır.

Devlet okullarında ki ilköğretim müzik dersleri "1, 2, 3 ve 4. sınıflarda (I. Kademe) sınıf öğretmenleri, özel okullardaki ilköğretim müzik dersleri "1, 2, 3 ve 4. sınıflarda (I. Kademe) müzik öğretmenleri tarafından okutulduğu bilinmektedir. O halde okuldaki eğitimin birinci basamağı olan ilkokullarda görev yapan öğretmenlerimizin müzik eğitimi dersinin önemini çok iyi kavrayarak derslerini işlemeleri büyük önem taşımaktadır.

Öğretmenlerin sınıf içinde, ders öncesi hazırlık ve planlama çalışmalarında, ders kitabının doğru ve verimli kullanılabilmesi için kılavuz kitapları gereklidir. Öğretmen kılavuz kitapları, öğretmenin yaptıracığı etkinlikleri, bunların sırasını ve nasıl yapılacağını göstererek daha kısa zamanda öğrenciye rehberlik edilmesini kolaylaştırır. Öğretmenin öğrenciye kazandıracığı davranışlarda iyi bir ön hazırlık yapmasını sağlar. Dersin işlenişinin daha planlı olmasına yardımcı olur (Kılıç, Seven, 2011, s. 43).

Devlet okullarındaki ilköğretim müzik derslerini yürüten sınıf öğretmenleri ile ilgili daha önce yapılmış olan araştırmalar incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin bir kısmının müzik derslerinde kendilerini teorik ve uygulama becerisi yönünden eksik buldukları, şarkı öğretimi ve şarkı repertuarı oluşturma konusunda sıkıntı çektikleri, herhangi bir enstrüman çalma veya bir okul şarkısına enstrümanla eşlik etme becerilerinin olmadığı, ders içi materyal sıkıntısı çektikleri ve müzik ders sürelerini farklı dersler işleyerek doldurdukları ifade edilmiştir.

2018 ilköğretim müzik dersi öğretim programına göre ise müziğin öğrencilere etkinlikler aracılığıyla yaşatılarak hayatlarının ayrılmaz bir parçası haline getirilmesi ve müzik yoluyla kendisi ve çevresiyle barışık, ulusal ve uluslararası kültürleri tanıyan, vatan ve millet sevgisine sahip, çevresindeki olaylara, değişim ve gelişmelere duyarlı, güzel sanatların her türüne açık, mutlu kişilikli ve özgüveni olan bireyler yetiştirilmesini sağlamak amaçlanmıştır.

Bu bağlamda bu temel prensiplere uygun bir eğitim-öğretim süreci gerçekleştirilebilmesi için program dahilinde hazırlanmış olan 1. kademe müzik dersi kitaplarının etkili kullanımını sağlamayı amaçlayan öğretmenlerin bu kitaplardan faydalanma durumlarının, müzik ders kitaplarına dair görüşlerinin araştırılması, farklı bakış açılarına göre incelenmesi ve değerlendirilmesi etkili eğitim öğretim açısından önem taşımaktadır.

Bu nedenle bu araştırmada, sınıf ve müzik öğretmenlerinin ders kitaplarından faydalanma durumlarını ortaya çıkarmak ve karşılaşılan sorunlara yönelik öneriler sunmaktadır.

Alt Problemler

Bu çalışmanın problem durumuna çözüm üretebilmek için aşağıdaki alt problem ifadeleri geliştirilmiştir.

1. Öğretmenlerin, kitaplarda yer alan şarkılara ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenler kulaktan şarkı öğretim yöntemini ne kadar etkin kullanabilmektedir?
3. Öğretmenlerin, kılavuz kitaplarda açıklanan etkinlikleri gerçekleştirme durumları nedir?
4. Öğretmenlerin, kılavuz kitaplarda açıklanan etkinlikleri geliştirme durumları nedir?

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı; sınıf ve müzik öğretmenlerinin müzik ders kitapları dahilinde ders işleme durumlarını araştırmak, ders kitaplarından yararlanabilme düzeylerini ölçmek, kitaplara dair görüşlerini saptamak, öğretmenlerin varsa zorluk yaşadıkları alanları tespit etmek ve bu alanlara yönelik çözüm önerileri geliştirebilmektir.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, 2018 müzik öğretim programı dahilindeki, 1. kademe müzik ders kitaplarına ilişkin, sınıf ve müzik öğretmenlerinin faydalanma durumlarına yönelik görüşlerinin saptanması ve bu kitapların sınıf ve müzik öğretmenlerince uygulanabilirlik, kullanılabilirlik düzeylerinin belirlenebilmesi, müzik derslerinde karşılaşılan sıkıntıların en aza indirilebilmesi ve dolayısıyla daha etkili müzik dersleri gerçekleştirilebilmesi açısından önemlidir.

Sayıtlar

1. Bu araştırma için seçilen araştırma yöntemi; araştırmanın amacına ve konusuna uygun, problemin çözümü için geçerli ve güveniliridir.
2. Bu araştırmanın yapılabilmesi için ulaşılan kaynaklar ve elde edilen veriler tamamen gerçeği yansıtmaktadır.
3. Ankette toplanan sınıf öğretmen görüşleri araştırmaya cevap teşkil edecek verileri toplayıcı niteliktedir.
4. Ankete katılan sınıf öğretmenleri ankette yer alan sorulara içtenlikle cevap vermişlerdir.

Sınırlılıklar

1. 2018-2019 eğitim öğretim yılıyla sınırlıdır.
2. Kaynak tarama yöntemi ile elde edilen kaynaklarla sınırlıdır.
3. Ankara Çankaya ilçesinden rastgele seçilen altı okul ve bu okullardan anketi cevaplamayı kabul eden yirmibiri sınıf ve dört müzik öğretmeni ile sınırlıdır.

Tanımlar

Eğitim: Bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk,1998, s.12).

İlköğretim: Birinci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur (İlköğretim ve Eğitim Kanunu, 1961).

Öğretim Programı: Bir derste öğrencilerin ulaşacağı hedefleri, hedeflerin kapsadığı davranışları, davranışları kazandırmak üzere düzenlenecek eğitim durumlarını ve davranışların ne derecede kazandırıldığını ortaya koyabilecek sınav durumlarını kapsayan, gelişmeye açık ve çok yönlü etkileşim içinde olan öğeler bütünüdür (Senemoğlu, 2001, s. 8).

Müzik Eğitimi: Bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı ve belirgin değişiklikler oluşturma ya da bireye kendi yaşantısı yoluyla yeni müziksel davranışlar kazandırma sürecidir (Uçan, 1994, s. 25).

Yaratıcı Drama: Herhangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak bir grupta ve grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılarından yola çıkarak canlandırma (Adıgüzel, 2006, s. 21).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

İlgili literatürde sınıf ve müzik öğretmenlerinin müzik eğitime ve öğretim programlarına yönelik gerçekleştirilen diğer araştırmalara bakıldığında,

Araştırmalar;

Yünlü (2002). Bu çalışmanın amacı, “İlköğretim okullarında sınıf öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin eğitim gereksinimleri”, sınıf öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin görüşleri, içerik ile ilgili güçlükleri ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesidir. Çalışma, 2000-2001 yılları arasında Eskişehir merkezinde bulunan kırk ilköğretim okulunda görev yapan 519 sınıf öğretmeninden elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Tarama modelinde yapılan çalışmanın sonuçları, sınıf öğretmenlerine “İlköğretim Okullarında Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Eğitim Gereksinimlerini Belirleme Anketi” ile toplanmıştır. Toplam 32 maddeden oluşan likert tipi ölçek şeklinde düzenlenen anketle, sınıf öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin genel görüşleri alınmış, müzik dersinin içeriğini oluşturan konularda karşılaştıkları sorunlar ortaya konmuştur. Bu sorunlara ilişkili olarak sınıf öğretmenlerinin eğitim gereksinimleri saptanmıştır. Çalışma verilerine dayalı olarak, sınıf öğretmenlerinin Müzik dersinin önemi, işlevi, kapsamı konularında önemli güçlüklerin olduğu ve bu güçlüklerle dayalı eğitim gereksinimlerinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Kılıç'ın (2009) yılında hazırlamış olduğu “İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar” isimli araştırmasında sınıf öğretmenlerinin müzik derslerinde karşılaştıkları sorunları tespit etmek ve tespit edilen bu sorunların çözümüne yönelik öneriler geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu çalışma betimsel nitelikte olup durum tespiti yapmaya yöneliktir. Araştırma için gerekli verilerin toplanmasında, veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak istatistiksel işlemlere tabii

tutularak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimlerinde almış oldukları müzik eğitiminin yeterli olmadığı, müzik eğitimi konusunda kendilerini geliştirmede sorunlarla karşılaştıklarına ilişkin bulgulara ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Yokuş ve Avşar (2014). Bu çalışmada, “Müzik öğretmeni ve sınıf öğretmeni adaylarının eğitim müziği dağarına ilişkin yeterlilikleri” başlık altında, eksiklerin ve yetersizliklerin belirlenmesi ve bu doğrultuda çözüm önerilerinin getirilmesi açısından önemli görülmektedir. Bu çalışmada betimsel yöntem çerçevesinde, tarama (survey) tekniği kullanılmıştır. İlköğretim müzik dersi öğretim programı kapsamında 1. kademe müzik dersini yürütecek olan sınıf öğretmeni adaylarına uygulanan, eğitim müziği dağarına yönelik yeterlilik anketiyle veriler toplanmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının yeterlilik düzeyleriyle karşılaştırılması yoluyla sınıf öğretmenliği lisans programında müzik eğitimi alanına yönelik temel bilgi, beceri ve eğitim müziği dağarına yönelik prozodi, form, şarkı türleri, temel müzik bilgisi, ses sınırları, eşlik oluşturabilmesi, dağar öğretim yöntemleri vb. açılardan yetkinlik kazanılması gerekliliğine; buna ek olarak, bu derslerin müzik öğretmenleriyle işbirliği içerisinde yada müzik öğretmenleri tarafından yürütülmesi gerekliliğine dikkat çekmek amaçlanmıştır.

Okan (2010). Bu çalışmada; “Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Dersindeki Yeterlilikleri Gerçekleştirmelerine İlişkin Görüşleri” hakkında olup sınıf öğretmenlerinin müzik dersindeki yeterlilikleri gerçekleştirme düzeylerini belirleyebilmektir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. 2008-2009 Eğitim ve Öğretim Yılı’nda Diyarbakır il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan 3089 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise evrende yer alan il merkezindeki ilköğretim okulları arasından tesadüfi seçilen ilköğretim okullarında görev yapan 300 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışmada ellibeş maddeden oluşan anket hazırlanarak uygulaması yapılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; sınıf öğretmenlerinin müzik dersindeki planlamalara ilişkin yeterlilik düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Anketin müzik dersindeki uygulama bölümünün verilerine bakıldığında sınıf öğretmenlerinin müzik dersindeki uygulamalarıyla ilgili yeterlilikleri gerçekleştirme düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür.

BÖLÜM III

BULGULAR

Müzik, insanın günlük yaşantısında ve bütün hayatı boyunca içinde yaşadığı bir ses atmosferidir. Müzik bir eğlence, bir anlatım aracı olmakla beraber, üzüntü ve sevincimize bir yoldaş, rahatlatıcı ve dinlendirici özelliğiyle de müzik daima insanlığın var oluşundan bu zamana kadar yaşamımızın içindedir (Girit, 1998, s. 2).

Müzik eğitimi kritik düşünme, problem çözümü ve bu amaçlara yönelik nasıl iş birlikçi çalışılması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesini destekler. Sembollerin nasıl kullanılacağı, bilgiyi analizleme, sentezleme ve değerlendirme gibi kavramaya yönelik beceriler müzik öğretiminde tam belirgin olmamakla birlikte çocuğun bu yöndeki becerilerinin gelişimini güçlendirici yöndedir. Sayı sayma ve oranlar gibi soyut kavramlar müzik eğitiminin içeriğine uygulandığı zaman, somut ve net anlamlara ihtiyaç duyarlar. Müzik eğitimi sayesinde bu kavramlar arasındaki ilişki daha çabuk yapılabilir. Müzik eğitimi, çocukta el ve göz koordinasyonu, ritim, sembolleri tanıma, dikkat ve insan zekâsının diğer normlarını geliştiren bir nitelik de taşır (Şendurur, Akgül Barış, 2002, s.167).

Müziğin eğitim aracı olarak kullanılabilmesi, her şeyden önce, müziğin kendisinin iyi bir eğitim alanı olarak kullanılmasına bağlıdır. İyi bir müzik eğitiminin yapılabilmesi için ise; doğru hazırlanmış program ve bunu uygulayabilecek özelliklere sahip öğretmenlerin bulunması gerekir. Programın hazırlanması için doğru kişilerden oluşan bir “Müzik Eğitimi Program Hazırlama ve Geliştirme Kurulu” oluşturulmalıdır. Bu kurul, ilk olarak müzik eğitimi kapsamı doğrultusunda, müzik eğitim programının öğretim kurumlarına göre basamaklarını ve aşamalarını belirlemeli ve buna göre her kurumu için, Türk Milli

Eğitim Temel Kanunu'nun (TMETK) amaçlarına uygun olarak, Müzik Eğitimi Programları hazırlanmalıdır. (Küçüköncü, 2007, s.58).

Genel sözlük anlamıyla program yapılacak bir için bölümlerini ve her bölümün zamanını gösteren maddelerin topudur. Eğitim programı, bizi doğrudan ilgilendiren programdır. Eğitim programı, eğitim niteliğindeki davranış değiştirme sürecinin ya da etkinliklerin önceden tasarlanan planı ve bu planın uygulamadaki görünümüdür, şeklinde tanımlanmaktadır (Uçan, 1983, s.10-11). Bizi doğrudan ilgilendiren, ilköğretim programdır.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca Hazırlanmış Olan 2018 İlköğretim Müzik Dersi ğretim Programı

Müzik Dersi ğretim Programı; giriş, vizyon, temel yaklaşım ve yapı, öğrenme öğretme süreçleri, kazanımlar, lme ve değerlendirme bölümlerinden oluşmaktadır.

Programın Vizyonu

İlköğretim Müzik Dersi ğretim Programı'nın vizyonu, öğrencilerin müziği etkinlikler aracılığıyla yaşayarak hayatlarının ayrılmaz bir parçası haline getirmek ve müzik yoluyla;

- Kendisi ve çevresi ile barışık,
- Ulusal ve uluslararası kültürleri tanıyan,
- Vatan millet sevgisine sahip,
- evresindeki olaylara, değişim ve gelişmelere duyarlı,
- Güzel sanatların her türüne açık,
- Mutlu, kişilikli ve öz güveni olan bireyler olarak yetişmelerini sağlamaya yöneliktir.

Programın Temel Yaklaşımları

Yapılandırmacı anlayış, ğrenci merkezli bir anlayışa dayanmakla birlikte, öğrencinin yeni bir bilgiyi ve beceriyi, daha önce edindiği bilgi ve beceriler ile birleştirmesi, yorumlaması ve yaşamına katması ilkesine dayanır.

Müzik Dersi ğretim Programının Temel Yapısı (1-8. Sınıflar)

Müzik Dersi Öğretim Programı; genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır.

Müzik Dersi Öğretim Programının Özel Amaçları

Müzik Dersi Öğretim Programı'nın amacı, Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılığını ve yeteneğini müzik yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müzik türlerini tanıyarak farklı kültürlere ait öğeleri zenginlik olarak algılamasını sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Müzik ile ilgili çalışmalarda bilişim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak,
- Bireysel ve toplu olarak nitelikli farklı türlerde şarkı dinleme ve söyleme etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak amaçlarına ulaşmalarının sağlanmasıdır (MEB 2018, s.8).

Müzik Dersi Öğretim Programında Alana Özgü Beceriler

1. Müziği tanıyabilme

2. Müzik - beden uyumunu sağlayabilme
3. Müziği bireysel veya toplu yapabilme
4. Müzikle toplum arasındaki bağı görebilme
5. Müzikle kültür, tarih ve estetik arasında bağ kurabilme
6. Müziği millî ve manevi değerlerle ilişkilendirebilme
7. Müziğin bir bilim dalı olarak da farklı bilimlerle ilişkisini kurabilme
8. Müziğin her insan için öğrenilebilir olduğunu anlayabilme
9. Dinleme, söyleme ve ritimsel etkinliklerle müzik yapabilme
10. Kendini müzik yoluyla ifade edebilme
11. Kültürel miras ve çeşitliliği geliştirebilme
12. Müzik teknolojilerini kullanabilme
13. Etkin müzik üreticisi olabilme

Öğrenme Alanları

Müzik Dersi Öğretim Programı, “Dinleme-Söyleme”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü” adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu öğrenme alanları, içerik bakımından birbirleri ile tamamen kenetli olup sadece gerekli hallerde ayrılabilirler.

Kazanımlar

Kazanımlar öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi gereken bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar programda sunulmuştur.

İlkokul Dönemi İçin Talim ve Terbiye Kurulunca Belirlenmiş Olan Müzik Dersi Kazanımları

İlkokul 1. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

A Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü.1.A. DİNLEME-SÖYLEME

Mü.1.A.1. Ortama uygun müzik dinleme ve yapma kurallarını uygular.

Mü.1.A.2. İstiklâl Marşı'nı saygıyla dinler.

Mü.1.A.3. Çevresindeki ses kaynaklarını ayırt eder.

Mü.1.A.4 Çevresinde duyduğu sesleri taklit eder.

Mü.1.A.5. Çevresinde kullanılan çalgıları tanır.

Mü.1.A.6. Düzenli ve düzensiz sesleri birbirinden ayırt eder.

Mü.1.A.7. Ses ve nefes çalışmaları yapar.

Mü.1.A.8. Öğrendiği müzikleri birlikte seslendirir.

Mü.1.A.9. Vücudunu ritim çalgısı gibi kullanır.

Mü.1.A.10. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.

Mü.1.A.11. Müzik çalışmalarını sergiler.

B Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü.1.B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

Mü.1.B.1. Müzik çalışmalarını gerçekleştirdiği ortamı tanır.

Mü.1.B.2. Çevresindeki varlıkları hareket hızlarıyla ayırt eder.

Mü.1.B.3. Müziğe uygun hızda hareket eder.

C Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü.1.C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.1.C.1. Ses oyunları yapar.

Mü.1.C.2. Oluşturduğu ritim çalgısıyla öğrendiği müziğe eşlik eder.

Mü.1.C.3. Basit ritmik yapıdaki ezgileri harekete dönüştürür.

Mü.1.C.4. Dinlediği / söylediği okul şarkılarının sözlerine uygun hareketler oluşturur.

Mü.1.C.5. Dinlediği öyküdeki olayları farklı ses kaynakları kullanarak canlandırır.

D Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü.1.D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.1.D.1. İstiklâl Marşı'na saygı gösterir.

Mü.1.D.2. Çevresindeki müzik etkinliklerine katılır.

Mü.1.D.3. Ortama uygun müzik dinleme ve yapma kurallarını bilir.

Mü.1.D.4. Ortama uygun müzik dinleme ve yapma davranışları sergiler.

Mü.1.D.5. Atatürk'ün sevdiği türkü ve şarkıları tanır.

2. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

A Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü. 2. A. DİNLEME – SÖYLEME

Mü.2.A.1. Ses ve nefes çalışmaları yapar.

Mü.2.A.2. Vücudunu ritim çalgısı gibi kullanır.

Mü.2.A.3. Öğrendiği müzikleri birlikte seslendirir.

Mü.2.A.4. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzik etkinliklerine katılır.

Mü.2.A.5. İstiklâl Marşı'nı anlamına uygun söyler.

Mü.2.A.6. Millî, dinî ve manevi günler ile ilgili müzikler dinler.

Mü.2.A.7. Müzik çalışmalarını sergiler.

B Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI Mü. 2. B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

Mü.2.B.1. Doğada duyduğu sesleri, gürlük özelliklerine göre farklı ses kaynakları kullanarak canlandırır.

Mü.2.B.2. Dağarcığındaki müzikleri anlamlarına uygun hız ve gürlükte söyler.

Mü.2.B.3. Çevresinde kullanılan çalgıları tanır.

Mü.2.B.4. Konuşmalarında uzun ve kısa heceleri ayırt eder.

Mü.2.B.5. Duyduğu ince ve kalın sesleri ayırt eder.

C Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI Mü. 2. C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.2.C.1. Dinlediği öyküdeki olayları farklı materyaller kullanarak canlandırır.

Mü.2.C.2. Oyun müziklerine, özgün hareketlerle eşlik eder.

D Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI Mü. 2. D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.2.D.1. Ortama uygun müzik dinleme ve yapma davranışları sergiler.

Mü.2.D.2. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik beğeni ve kültürünü geliştirir.

Mü.2.D.3. Okuldaki müzik etkinliklerine katılır.

Mü.2.D.4. Çevresindeki müzik etkinliklerine katılır.

3. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

A Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü. 3. A. DİNLEME – SÖYLEME

Mü.3.A.1. Konuşurken ve şarkı söylerken sesini doğru kullanır.

Mü.3.A.2. Birlikte söyleme kurallarına uyar.

Mü.3.A.3. Belirli gün ve haftalarla ilgili müzikleri anlamına uygun söyler.

Mü.3.A.4. İstiklâl Marşı'nı saygıyla söyler.

Mü.3.A.5. Oluşturduğu ritim çalgısıyla dinlediği ve söylediği müziğe eşlik eder.

Mü.3.A.6. Kendi kültüründen oyunlar oynayarak şarkı ve türküler söyler.

Mü.3.A.7. Müzik çalışmalarını sergiler.

B Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü. 3. B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

Mü.3.B.1. Müzikteki uzun ve kısa ses sürelerini fark eder.

Mü.3.B.2. Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir.

Mü.3.B.3. Duyduğu basit ritim ve ezgiyi tekrarlar.

Mü.3.B.4. Müzikleri uygun hız ve gürlükte seslendirir.

Mü.3.B.5. Müziklerdeki aynı ve farklı söz kümelerini harekete dönüştürür.

Mü.3.B.6. Notalar ile renkleri eşleştirir.

Mü.3.B.7. Seslerin yüksekliklerini, sürelerinin uzunluk ve kısalıklarını ayırt eder.

C Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü. 3. C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.3.C.1. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.

Mü.3.C.2. Müziklerde yer alan farklı ezgi cümlelerini dansa ve oyuna dönüştürür.

Mü.3.C.3. Ezgi denemeleri yapar.

Mü.3.C.4. Farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere uygun hareket eder.

D Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü. 3. D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.3.D.1. Bildiği çalgıları özelliklerine göre sınıflandırır.

Mü.3.D.2. Çevresindeki halk danslarını müzikleri ile tanır.

Mü.3.D.3. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik kültürünü geliştirir.

Mü.3.D.4. Millî, dinî ve manevi değerler ile ilgili müzik dağarcığına sahip olur.

4. Sınıf Müzik Dersi Kazanımları

A Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü. 4. A. DİNLEME – SÖYLEME

Mü.4.A.1. Birlikte söyleme kurallarına uyar.

Mü.4.A.2. İstiklâl Marşı'nı doğru söylemeye özen gösterir.

Mü.4.A.3. Farklı ritmik yapıdaki ezgileri seslendirir.

Mü.4.A.4. Belirli gün ve haftaların anlamına uygun müzikler söyler.

Mü.4.A.5. Müzik çalışmalarını sergiler.

B Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü. 4. B. MÜZİKSEL ALGI VE BİLGİLENME

Mü.4.B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini tanır.

Mü.4.B.2. Müzikteki ses yüksekliklerini grafikte gösterir.

Mü.4.B.3. Şarkı, türkü ve oyun müziklerinde hız değişikliklerini fark eder.

Mü.4.B.4. Öğrendiği seslerin temel özelliklerini ayırt eder.

Mü.4.B.5. Dinlediği müziklerdeki gürlük değişikliklerini fark eder.

Mü.4.B.6. Temel müzik yazı ve öğelerini (yükseklik, süre, hız, gürlük) bilişim destekli müzik

teknolojilerini kullanarak ayırt eder.

C Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü. 4. C. MÜZİKSEL YARATICILIK

Mü.4.C.1. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.

Mü.4.C.2. Müziklere kendi oluşturduğu ritim kalıpları ile eşlik eder.

Mü.4.C.3. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.

Mü.4.C.4. Farklı ritmik yapıdaki ezgilere uygun hareket eder.

Mü.4.C.5. Müziklerde aynı ve farklı ezgi cümlelerini dansa dönüştürür.

D Grubu Kazanımlar

ÖĞRENME ALANI: Mü. 4. D. MÜZİK KÜLTÜRÜ

Mü.4.D.1. Müzik arşivi oluşturmanın önemini fark eder.

Mü.4.D.2. Sınıfça ortak müzik arşivi oluşturur.

Mü.4.D.3. Farklı türlerdeki müzikleri dinleyerek müzik kültürünü geliştirir.

Mü.4.D.4. Öğrenilen müzikler aracılığıyla millî ve manevi bilinç kazanır.

Mü.4.D.5. Çevresindeki müzik etkinliklerine katılır.(MEB 2018 s.14-24)

İlköğretimde Müzik Öğrenme Öğretme Süreci

İnsan eğitime gereksinimi olan bir varlıktır. Bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç eğitimidir. Sağlıklı bir kişilik

gelişimi için sanat eğitimi gereklidir. Sanat eğitiminin en önemli dallarından biri de müzik eğitimidir. (Uçan, 2001, s. 181)

Bilindiği gibi öğrenme, mutlu olunan ortamlarda hem daha kalıcı, hem daha hızlıdır (Küçükkaragöz, 1992, s. 7).

Müzik eğitiminin en temel ögesi olan insan, çevresine karşı duyarlı insanlar yetiştirmeyi, ifade yeteneklerini eğitmeyi, yaratıcılıklarını ortaya koymak için ortam hazırlamayı, iletişim becerilerini geliştirmeyi hedefler. Eğitimin, değişik alanlarında ve düzeylerinde müzikten faydalanılarak bireylerin yaşantısında kalıcı öğrenme ve öğretme gerçekleştirilebilir. İlköğretimde anlamlı ve etkili bir eğitim hayatı için müzik eğitiminin de çocuklar üzerinde önemli etkileri vardır.

Müzik eğitiminde, halk ezgilerinden yola çıkarak müziğin dilini çocuklara öğretmek ve bu dille okuryazar hale getirmek mümkündür. Ayrıca şarkı söyleyerek hem kulağı hem de zekâsı gelişen çocuklar yetiştirmek, kendine güven, yaratma, eğlenerek öğrenme, soyut kavramları somutlaştırma müziksel öğrenmenin yanında kültürel ve sosyal öğrenme yaparak, yaşayarak öğrenmeyi amaçlar.

Etkili ve verimli bir müzik eğitiminin gerçekleşebilmesi için müzik öğretiminin, belli hedeflere dönük müziksel öğrenmeleri oluşturmak üzere planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekmektedir. İlköğretimde, müzik eğitiminin en önemli boyutunu müzik öğretimi oluşturur.

Müzik öğretiminin tanımında da yer aldığı gibi, müzik öğretim sürecinin üç aşaması bulunmaktadır. Bunlar:

- Müzik Öğretiminin Planlanması
- Müzik Öğretiminin Uygulanması
- Müzik Öğretiminin Değerlendirilmesidir.

Müzik öğretiminin yöneticisi konumundaki öğretmenin görevi ise, belirlediği müziksel öğrenme hedefleri doğrultusunda, öğrenci ve müziksel öğrenme süreci özelliklerine uygun olarak dışsal olayları seçme, düzenleme, uygulama ve denetlemedir. O halde öğretmenin, müzik öğretimini planlama, uygulama ve değerlendirmede yetkin olması gerekmektedir (Yıldız, 2006, s. 15).

Ses ve Nefes Eğitimi

Şarkı söyleme eğitiminin öncesinde yapılması gereken ilk etkinlik çocukları şarkı söylemeye fiziksel ve psikolojik olarak hazırlamaktır.

1. Vücut yumuşaklığı ve rahatlığı

Yumuşamayı iki şekilde düşünebiliriz. Bunlar:

a) İçten yumuşama: Çocuğun psikolojik olarak rahatlama olayıdır.

b) Dıştan yumuşama: Çocuğa boyun, bel, kol, bacak ve vücut hareketleri yaptırılarak; bedenin fiziksel olarak rahatlatılması olayıdır (Özgül, 2000, s.52).

Bedensel yumuşama: Kafayı ekseninde etrafında yavaş yavaş çevirme, sağa sola, öne, arkaya kendi ağırlığında bırakma, omuzları kendi ekseninde döndürme aynı şekilde beli çevirme, tüm yönlerde esnetme, bacakları tüm yönlerde açma kapama, esnetme, bedenin tüm bölgelerini sırasıyla kasma ve birden kasmayı bırakma, yere çömelip kalkma, meyve toplama, çember çevirme, kürek çekme, yüzme hareketi, ritmik bir müziğe farklı hareketlerle eşlik etme, basit yoga hareketleri olabilir.

2. Nefes ögesi ve sesi kullanma

Nefes ögesi ve sesin doğru yerde oluşturulması birbirine paraleldir. Şarkı söylemeye uygun özellikte soluk alıp vermek, sesin doğru kullanılmasını sağlar.

Burada “şarkı söylemeye uygun özellikte soluk alıp vermek” ifadesi ancak diyafram ile gerçekleştirilir.

Diyafram, akciğerlerin altında göğüs boşluğu ile karın boşluğunu birbirinden ayıran kastır. Diyafram nefesi ile hava akciğerlerin alt kısmına toplanır ve hava diyafram ile ilişki kurar. “Bir binanın temeli nasıl ki binaya destek oluyorsa alt tarafa alınan diyafram nefesi de kolay şarkı söylememize destek olacaktır. Diyafram nefesi kalbe yük olmayan nefestir. Diyafram nefesi, daha geç, düzenli ve istenen basınçta boşaltılmaya elverişlidir” (İkesus, 1965, s.31).

Şarkı söylemede solunumun üç aşaması vardır. Bunlar, soluk alma, tutma ve vermedir. Öğrencilere nefes egzersizleri bu aşamalar düşünülerek yaptırılmalıdır.

Çiçek koklamak, ani korkma, uyku halinde nefes alma, muma üfleme, balon şişirme, köpek solumasını taklit etmek, alınan nefesi üfleme ve ‘s’ konsonu ile eşit ve ya kesik

kesik nefes vermek nefes çalışmalarına örnektir. Bunların dışında çocuklar ses sağlığı konusunda da bilinçlendirilmelidir.

Sesi kullanma ve açma: Bu çalışma için bir çalgı yardımıyla önce tek sesleri karışık olarak A,E,I,İ,O,Ö,U,Ü harfleri ile veya 'na' hecesiyle tek sesleri söyletmek. Ses açma çalışmalarında çocuklar dik oturmalı, ayakta ise yere dengeli bir şekilde basarak çalışılmalıdır.

3. Dil ve konuşma

Toplu ses eğitiminde kazandırılması istenen bir diğer davranış Türkçe dil kurallarına uygun konuşmak ve şarkı söylemektir.

“Düzgün ve doğru konuşamayan bir çocuğun doğru şarkı söylemesi mümkün değildir. Her çocuk anadilimiz Türkçeyi yeterince iyi konuşmaya çalışmalıdır.

İlköğretim 1. kademedeki öğretmenler okuma yazma süreçlerinde, güzel konuşma çalışmalarına derslerinde zaman ayırmalıdır.

Dil kurallarına uygun konuşmak ya da şarkı söylemek için; doğru solunum artikülasyon ve vokalleri doğru şekilde konuşma, kelime yapısına göre vurgulamak gerekir. Öğrencilerde bunları sağlayabilmek için müzik dersinde ritmik konuşmalar yapmak diksiyon çalışmasına örnektir.

Şarkı Öğretimi

İlköğretim müzik eğitiminde en önemli materyal şarkıdır ve ilköğretim müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biri şarkı öğretimidir (Uçan, Yıldız ve Bayraktar 1999, s. 15).

Şarkı öğretimi, genel müzik eğitiminin ve öğretiminin temelini, ana eksenini, bel kemiğini ve odağını oluşturmakta bu da bir bakıma, şarkı söyleme ve öğretme yoluyla müzik öğretimi demektir. Bu da bilinen en eski ve en yeni, en geleneksel ve en çağdaş (modern) yöntemdir (Uçan vd.,1999, s. 17).

Şarkı öğretimi müzik öğretiminin çekirdeğidir. Çünkü şarkı öğretimi söz ve ezgi öğretimini, bunlara temel olan ritim ve devinim öğretimini ve bütün bunlara dayalı olan müziksel anlatım ve uyum öğretimini içine alır. Demek ki şarkı öğretimi çok yönlü ve çok boyutlu bir süreçtir (Uçan, vd., 1999, s. 17).

Şarkı öğrenimi sırasında oyun ve dramatizyon gibi farklı tekniklerden yararlanılabilir. Bu süreçte bireyin aktif yer alması öğrencilerde, akılda kalıcı bilgi ve beceri kazandırır.

Bireysel farklılıklara karşı saygılı, çevresine karşı duyarlı olması açısından öğrencilere öğretilen ders kitaplarında yer alan şarkıların seçimi son derece önemli etkiler bırakacağından özenle seçilmeli, şarkıların sözlerini hissederek anlamlandırarak okumasıyla ve canlandırmasıyla etkili bir öğrenmeyi gerçekleştirir.

Ders planlarını yaparken ve ders sürecinin esneklik payını da düşünerek basitten karmaşığa, parçadan bütüne bir yol izlenerek bir şarkının öğreniminin tamamlanması mümkündür.

Müzik dersi, ilköğretim düzeyinde incelendiğinde; ritim, hız, gürlük, ezgi, gibi her öge; yurt, bayrak, Atatürk, ulus, anne, öğretmen, okul sevgisi, orman, doğa, mevsimler sağlıklı büyüme ve beslenme, taşıtlar ve trafik, yeryüzü ve gökyüzü gibi hemen her konu; müziksel işitme-okuma-yazma-yaratma eğitimi, ses eğitimi gibi müzik dersinin her boyutu şarkı da odaklaşır. Dolayısıyla bir şarkının ne anlama geldiği ortadadır ve bu nedenle müzik ders kitaplarında şarkı seçimi çok önemlidir (Aydoğan, 2004, s. 2).

Çocuklara bir şarkıyı sözleri, ezgisi ve tartımıyla doğru olarak öğretmeye “şarkı öğretimi” denir. Şarkı öğretme eylemi şu aşamalardan oluşur:

- 1) Ortak ses alanını saptamak
- 2) Şarkı seçmek
- 3) Çocukları hazırlamak
- 4) Şarkıyı öğretmek. (Sun, Seyrek, 2000, s. 44).

“Şarkı öğretiminde iki yol önerilmiştir: Kulaktan Şarkı öğretimi ve nota ile şarkı öğretimi. Kulaktan şarkı öğretimi, doğru seslendirilmiş bir ezgiyi “dinleyerek tekrar etme” yolu ile öğrenmedir”(Bozkaya, 2001, s. 78).

Nota ile şarkı öğretiminde; şarkıların mutlaka öğrencilerin müzik bilgisi ve hazırbulunuşluk düzeylerine göre seçilmesi gerekir. Çünkü nota ile şarkı öğretiminde şarkılar daha çok müzik dersindeki kazanımları pekiştirmesi yönüyle önemli materyallerdir.

İlköğretim müzik öğretim programında daha çok kulaktan şarkı öğretimi amaçlanmıştır.

Kulaktan Şarkı Öğretim Yöntemi

Kulaktan şarkı öğretiminde öğretmen şarkının ezgisini çalar ve söyler ardından öğrencilerin tekrar etmesini sağlar. Burada amaç öğrencilerin müziksel belleğini geliştirmektir.

Kulaktan şarkı öğretiminde çocukların ses sınırlarına ve şarkı seçiminde dikkat edilmesi gereken özelliklere uygun olarak şarkı seçilir ancak şarkının içerisinde çocuğun o ana kadar öğrenmediği farklı ritim kalıpları olabilir. Örneğin çocuk, 16'lık notayı henüz öğrenmemiş olsa da kulaktan şarkı öğretimiyle içerisinde 16'lık notaların bulunduğu şarkılar çocuklara öğretilir. Bu durum hem ritim algısı geliştirme hem de 16'lık notanın bilişsel olarak kavranmasına ön hazırlık yapılması yönüyle değerlendirilebilir.

Kulaktan şarkı öğretimi uygulanırken aşağıdaki aşamalar kullanılır, bunlar:

- a. Söz
- b. Ezgi
- c. Ritim (tartım)

Şarkıyı söz ve ritim ögesine göre öğretirken öğretme durumlarında yapılması gereken işlemler basamaklarını da şöyle sıralayabiliriz:

- 1) Şarkı sözlerinin anlamlarının anlaşılabilmesi için, şiir gibi öğretmen tarafından baştan sona bir kez okunur.
- 2) Şarkının sözleri ritmik olarak ölçü ölçü önce öğretmen daha sonra öğrenciler tarafından okutulur.
- 3) Söz ve ritim çalışması tamamlandıktan sonra şarkının altyapısı öğretmen tarafından çalınır ya da kayıttan çalınarak şarkı sözleri ezgi ile birleştirilerek söylenmeye çalışılır.

İlköğretim Müzik Dersinde Kullanılan Müzik Türleri

Müzik derslerinde kullanılan türler, çocuklarda, müziğe karşı ilgi ve sevgi oluşturmada; onlara iyi bir müzik zevki vererek müzik dinleme, müzik yapma gereksinimi uyandırmada; bireysel, toplumsal ve ulusal duyguları güçlendirmede etkili rol oynarlar. Çocuk şarkıları, okul müzik eğitimini amaçlarına ulaştırmada önemli araçlardan biridir. Bu nedenle çocuk

şarkıları, gerek sözleriyle ve gerekse ezgisiyle çocuğun yaşına psikolojisine ve beğenisine uygun sanatsal ve eğitsel nitelikler taşınmalıdır. Ezgisel olarak kolay, özgün ve akılda kalıcı; sözsüz olarak çocuklara yönelik ilgi çekici, güncel, eğlendirici, düşündürücü ve eğitici; ses ve söz uyumu bakımından kusursuz; ritimsel ve ezgisel yönden devinimde bulunmaya ve canlandırmaya uygun; ilköğretim programında yer alan konuların işlenmesinde ve istenilen davranışların kazandırılmasında kolaylık sağlayıcı özellikler taşınmalıdır (Yıldız, 2006, s. 11-12).

Çocuk Şarkıları

Okul şarkıları, genel müzik eğitiminin başlıca öğelerinden biri olup ortak ve kapsamlı, etkili ve verimli birer müziksel iletişim ve etkileşim araçlarıdır. Bu sebeptendir şarkılardan genel müzik eğitiminde etkin ve yaygın olarak yararlanılır (Uçan, 2003, s. 3).

Çocuk şarkıları müzik sevgisini aşıl原因 ve müzik becerisini geliştiren, aynı zamanda toplumsal kuralları, milli değerleri öğreten, kişisel gelişime katkıda bulunan, oyunlara eşlik eden çocuklara mutluluk veren, bireyler arası iletişimi sağlayan, özellikle ilk çocukluk yıllarında bilişsel gelişime, dil gelişimine katkıda bulunan bir unsurdur (Göher, 2006, s. 1).

Sözcüklerin, vurgu, söyleniş ve değere uyarlık bakımlarından doğru söylenmelerine ve müziklenmeleri halinde bu niteliklerin korunmasına sesle sözün güzel ve dengeli uyumuna “prozodi” denir. Çocuk şarkıları da dahil olmak üzere sözlü eserlerde olması gerek öncelikli kuraldır.

Yönetken’e göre okul şarkısı, ister özgün, ister uyarlama, ister halk ezgisi olsun, çocuk beğeni ve psikolojisine, onların düzeyine uygun olmak zorundadır (Say, 2005, s. 45).

Çocuk şarkılarında bulunması gerek özellikler;

1. Bestelenecek eserin hangi yaş grubu çocuklarına hitap edilecekse, o yaş grubunun ses sınırları içerisinde yazılmasına dikkat edilmelidir.
2. Şarkılar prozodi kurallarına uygun olmalıdır.
3. Müzik dersindeki kazanımları pekiştirecek nitelikte olmalıdır.
4. Şarkılar bellekte kalıcı olabilmesi için; kısa, kolay ve tekrarlı ezgilerden oluşmalıdır.

5. Yalın (sade, anlaşılır) olmalıdır.
6. Sıralı sesler ve ikili, üçlü atlamalı aralıklar kullanılmalı, altılı ve yedili gibi geniş, atlamalı aralıklar kullanılmamalıdır.
7. Çocuk müziklerinin sözleri zamanla değiştirilebilmeli, güncellenebilmelidir.
8. Şarkı sözleri çocukların düzeyine uygun anlamlı, yarı anlamlı veya anlamsız olabilir.
9. Sözler ritmik yönden uyumlu ve sonları uyaklı (kafiyeli) olmalıdır.
10. Müzik yapıları soru cevap şeklinde olmalıdır.
11. Şarkı sözlerinde çocukların taklit ve betimlemelere uygun olmalıdır. Hayvanlar, mevsimler, taşıtlar gibi.
12. Çocuklar şarkılara dans ve oyunlarıyla katılabilmelidir. Devinimsel doyum sağlamalı.
13. Şarkı seçerken öncelikle çocuğun kendi yerel ezgilerinden yola çıkılmalıdır.
14. Farklı bölgelerin müzik özelliklerini yansıtan türkülere yer verilmelidir.

Sözleri ve ezgileriyle çocuklar için yaratılmış olan şarkılara “Çocuk Şarkıları” denir. Ülkemizde, eğitim müziği alanında kullanılan çocuk şarkıları, başlıca üç kümede düşünülebilir:

1. Aktarma Şarkılar:

Ezgisi yabancı, sözleri Türkçe olan şarkılara “Aktarma Şarkılar” denir. Uygulama yolu şöyledir: Yabancı bir ezgi alınır, altına Türkçe sözler sıralanır, ortaya çıkan şarkı bütün okullara yayılır. Bu yolla, yabancı bir ezgi Türk okul müziği dağarcığına aktarılmış olur. Aktarma şarkıların ezgileri genellikle (Alman, İngiliz, İtalyan, Fransız, İsveç vb.) bazı Avrupalı toplumların halk müziği ve okul müziği ezgileri arasından alınmaktadır. Okullarımızda öğretilen şarkıların bir bölümü aktarma şarkılardır(Sun ve Seyrek 2000, s. 26).

2. Öykünme Şarkılar:

Türk okul müziği bestecilerinin yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan okul şarkılarına “Öykünme Şarkılar” denir. Bunlar, Batı müziğinin majör-minör dizileri ve

ölçüleri içinde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenisine özenilerek Türk bestecileri tarafından yapılmış, fakat yapısıyla ve özüyle Türk halkına yabancı olan şarkılardır. Öykünme (taklit) şarkılar, aktarma şarkılar havasında halka ve halk müziğine onlar kadar uzaktırlar. Okullarımızda öğretilen- öğrenilen yaratıcısı Türk olan okul müziklerinin bir bölümü öykünme şarkılar kapsamına girer (Sun, Seyrek, 2001, s. 26).

3. Anonim Şarkılar: “Tekerleme, Saymaca, Ninniler ve Halk Türküleri”:

Tekerlemeler; söyleyeni belli olmayan anonim ürünlerdir ve en önemli özelliği kafiyeli oluşudur. Tekerlemelerde yer alan söz ve müzik kalıplarının yinelenmesi yoluyla dil gelişimine ve hafıza gelişimine katkıda bulunur (Yıldız, 2006, s. 9).

Tekerleme, birçok kültürde olduğu gibi Anadolu halk kültüründe de zengin şekilde yer alan kısa, uyumlu ritmik söz dizisidir. (Say, 2001, s.513)

Tekerleme ve saymacalar çocuk folkloru ürünleridir. Bunlar, çocuk yaşamının (özellikle oyun yaşamının) gereksinmelerine göre çocuklar tarafından yaratılırlar. Tekerleme ve saymacalarda geçen sözcükler anlamlı, anlamsız ya da yarı anlamlı olabilir. Kimi tekerlemeler ezgildir; kimileri ise belirli bir ezgisi olmayan tartımlı bir yapıya sahiptirler. Tekerleme ve saymacaların sözleri çoğu kez kısa ve uyaklı dizelerden oluşurlar. Tekerlemeler, kimi kez bir oyuna bağlı olarak kimi kez de her hangi bir oyundan bağımsız olarak kendi başlarına bir oyunmuş gibi söylenirler.

Saymacalar ise çocukların oyun müziğidir. Genellikle oyunlardan önce ebe seçmek ya da oyuna kimin önce başlayacağını belirlemek için kullanılır. Tekerleme ve saymacalar, çocuğun müzik gelişimine yardımcı olmanın yanı sıra, dil gelişimine, sosyal-duygusal gelişimine, bellek ve anımsama gelişimine de büyük ölçüde yardımcı olurlar.

Ninniler ve türküler de tekerleme ve saymacalar gibi folklor ürünleridir. Ninniler genellikle anneler tarafından yaratılır; anne, nine, abla, teyze gibi kadınlar tarafından çocuğu uyutmak için söylenirler. Ninniler çocuğun uyumasına yardımcı olurlar. Bunun yanı sıra, çocuğun müzik gelişimine, ruhsal doyumuna, sakinleşmesine, uykuya daha rahat geçmesine de katkıda bulunurlar.

Her ulusun kendi halk müziği olduğu gibi, Türk ulusunun da kendine özgü halk müziği ve bunun içinde halk türküleri vardır. Halk türküleri içinde sözleri, ritimsel ve ezgisel yapısı çocuklar için uygun olan örnekler, çocukların eğitiminde kullanılabilirler. Halk türküleri,

sözleriyle, ezgisiyle, taşıdığı geleneksel değerler ve ulusal duyarlılıkla, çocuğun müzik eğitiminde olduğu gibi ulusal benlik eğitiminde de son derece yararlı ve etkin bir eğitim aracıdır (Yıldız, 2006, s. 11)

Halk müziklerimizin çeşitliliği, müzik kültürümüzün zenginliğini oluşturmaktadır. Halk türküleri içinde sözleri, tartımsal ve ezgisel yapısı çocuklar için elverişli olanlar, çocuğun eğitiminde kullanılabilirler. Bu tür türkülere ilköğretim, ortaöğretim ve okul öncesi eğitimde de öncelikle yer verilmelidir. Halk türküleri, sözleriyle, ezgisiyle, taşıdığı geleneksel değerler ve ulusal duyarlılıkla çocuğun müzik eğitiminde olduğu gibi, ulusal benlik eğitiminde de son derece yararlı ve etkin bir eğitim aracıdır (Sun, Seyrek, 2001, s. 24-25).

Müzik Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri

Yöntem, yaklaşım çerçevesinde izlenecek yolu, teknik ise yaklaşım ve kullanılan yaklaşıma ait yöntemi temel alan (izlenecek yolda) kullanılacak araçları anlatmaktadır.

Müzik eğitiminde özellikle müziksel anlama ve müziksel becerilerin aktif öğrenme yoluyla kazandırılması üzerine yaygın olarak kullanılan Dalcroze, Orff, Kodaly, Suzuki gibi yaklaşımlar ile geleneksel meşk eğitim ve öğretim yöntemleri dikkate alınmalıdır (MEB 2018 S. 9).

Bu yaklaşımlar aracılığıyla temel müzik kavramların anlaşılabilmesi için çizgileri oldukça net olmalıdır. Yaklaşımların esas amacı, yaşama bakış açısını, bu bakış açısına ait değerleri ve beklentileri müzik aracılığıyla kazandırmak, beklenen müzikal davranışı ve değerlerinin özünü koruyarak sürekliliğini sağlamaktır.

Bireyi disipline eden yöntem ve teknikler serbest etkinlik anlarında öğrencilerin yaratıcı olabilmenin adımlarını öğrenmesini sağlar, kendine güvenin geliştirilmesi, çevresine uyumlu bir birey olmasını, konsantrasyonunun güçlendirmesini ve sosyalleşmesini sağlar.

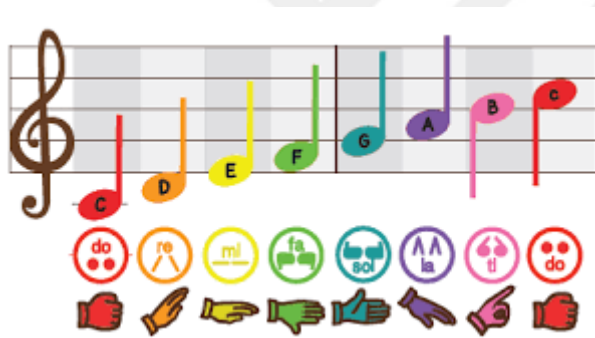
Kodaly Yöntemi

Müzik eğitimindeki önemli yöntemlerinden olan Kodaly, ses aralıklarının ve tartım değerlerini beden dili ile yansıtmaya üzerine bir yöntemdir. Beden dili ile müzik öğretim yöntemi, ses ve tartım öğretimi olarak ikiye ayrılır. (Fonomimi) beden dili ile ses öğretimi, (Tartımmimi) beden dili ile tartım öğretimidir (Yıldız, 2006, s: 51).

Kodaly, insan sesinin en önemli enstrüman olduğunu düşüncesini ön planda tutar. Müzik eğitiminde, işitme becerisi geliştirilmeden müzik terimlerine geçilmemelidir. Müziğin dili olan notaların, sadece dizek üzerinde ezbere dayalı bir yöntemle öğrenilmediğini, Fonomimi (el işaretleri) ile sesin frekansının incelik kalınlık olarak hissedebilmek de öğrenilebileceğini öğrencilere müzik dersini yapan öğretmenler paylaşılmalıdır.

Fonomimi El Hareketleri

Kodaly yönteminde el işaretleri bel hizasında başlayarak baş yüksekliğinin biraz üstüne kadar kullanılır. Bu aralık içinde her bir sesin aşamalı olarak farklı el yüksekliği ve işareti yer alır. Müzik öğretiminin işitme eğitimi, şarkı öğretimi, solfej yapma, iki sesli çalışmalar yapma, dikte çalışmalarının boyutlarının hazırlık, tekrar, alıştırma, pekiştirme amaçlı etkinlikleri Fonomimi denilen bu el işaretleri ile gerçekleştirilir. Fonomimi ile çocuklar küçük yaşlardan başlayarak seslerin yüksekliğini somutlaştırırlar, melodiyi içten duyarak doğru seslerle müzik okumayı ve müzikal bellekleri gelişir (Kocabaş 2003 s, 164).

Şekil 1. Fonomimi el hareketleri

Orff Yöntemi

Müziksel Devinim, Ritim, Söyleme Çalma ve Doğaçlama Yoluyla Müzik Öğretimi;

Eğitsel amaçlı müzik uygulamasında kullanılan ritmik yapıya sahip birçok enstrüman “Orff Çalgıları” adını alır. Çalgıları kullanmak çok basittir, ön bilgi gerektirmez. Carl Orff sürekli yeni tınlar yaratmanın olanaklarını ve bedene yakın müzik yapmaya uygun materyali aramıştır. Bu anlamda Orff çalgıları elementer müziğe uygun kullanılabilen çalgılarla zenginleştirilebilir. Ses çıkaran doğal nesnelere, günlük yaşamda evde kullanılan nesnelere gibi ilkel enstrümanlar da kullanılabilir.

Müziğin çocuk için çok doğal olan temel elementini müzik eğitiminin merkezine yerleştiren Alman besteci Carl ORFF (1895-1982) çocuğun doğumdan itibaren tüm yaşam aktivitelerinde, konuşmasında ve özellikle hareketlerinde hissedip deneyimlediği müziğin en güçlü ögesi olan ritimi temele almıştır. Ritim; müzik, dans ve konuşmayı kaynaştıran ve birleştiren dolayısıyla müziğin hareketini, karakterini belirleyen bir ögedir.

İlkokul çağında çocuğun hayal gücü geliştirilmeli, duygusal gelişim fırsatları tanınmalıdır. Bu yaştaki çocuğun deneyimlediği her şey yaşamını etkileyecek unsurlar taşır. Çocuğun müziği içselleştirmesi sürecinde deneyimleme önemlidir. Müzikal kavramlar deneyimleme sonucunda oluşur. Çocuklar, zihinsel gelişiminin temelini oluştururken aşama aşama daha karmaşık seviyelere ulaşır ve parçadan bütüne, basitten karmaşığa giderek yaratma sürecini deneyimleyerek geliştirebilirler.

Orff eğitiminde yakından-uzaya ilkesini öğretmenlerin uygulaması önemli bir başlangıçtır. Bireyin müzik kültürünü tanıması halk ezgileriyle başlar, ana dilini öğrenmesine katkı sağlayacağı gibi ilerleyen süreçte farklı kültürleri öğrenmesini de sosyal açıdan ele alır. Müziğin içindeki hava da kalan soyut terimlerin somutlaştırmasından yola çıkılarak kavramların öğretilmesi öğrencilerinde bu süreçte aktif katılımıyla elle tutulur sonuçlar sağlamaktadır.

Beden, ruh ve aklın hareketlerini sırasıyla aralarında giderek artan bir etkileşimle oyun, dans ve müzikle aynı zamanda da eğlenerek öğrenmesi bireyi mutlu kılar.

Orff Schulwerk'in önemi, disiplinlerarası yaklaşımından kaynaklanır. Müziksel öğeleri ustaca insana ve insanın özüne ait olgularla birleştirir. Başlangıç noktası insanın kendisidir doğal yaşamıdır. Müziğin öğelerini, kendine özgü biçimlerini araç olarak kullanır. Kendinde varolan bilişsel, bedensel, sosyal ve duygusal birikimi müzikal araçlarla (kendi sesi, bedeni, vurmali ve ezgili çalgılar ve ses çıkarabilecek her şeyle), hareket yada dansla ifade eden, oynayan birey çevresiyle o an kurduğu etkileşim ve iletişimin yanı sıra geribildirimler yoluyla, özünü yeniden yaratır. Kendini yeniden yaratmak, öğrenmektir.

Orff yöntemi çocuğun müzikal potansiyelini geliştirmek için deneyimlerinden yola çıkarak, müzikal kavramların oluşmasını sağlarken, çocuğu ezberciliğe itmeden sürecin doğal akışı içinde yaratıcı bir öğrenme süreci yaşamasını sağlar.

Orff öğretimi çocukların bildikleri tekerlemeler, şarkılar ve oyunların ritimlerini temel alır. Müzik ancak kişinin kendisinin müzik yaptığı ve enstrümanla onu kavradığı ölçüde

gerçekten içselleştirebilir ve kavrayabilir. Ancak birçok insanın elinde başka bir enstrümanla deneyim kazanma olanağı bulunmadığından kullanabileceği tek enstrüman bedendir. Müzik ve dans eğitiminin en inandırıcı sosyal yönü, sadece az sayıda kişinin değil; her insanın kullanabileceği bu enstrümanı ciddiye almasıdır. Bedenin ritmik unsur olarak ön plana geçirilmesi ve bir enstrüman gibi çalınması müzik, hareket ve dil öğelerinin birleşmesine yol açarak birden çok duyguyu harekete geçirir (Bilen, Özevin, Canakay 2009 s. 20-25).

Orff Schulwerk genel olarak;

- Keşfetme-doğaçlama-yaratma etkinlikleri zinciri ile çağdaş müzik eğitimi anlayışını koruyup geliştirdiği,
- Müzik, hareket, dil ve dansın karşılıklı etkileşimi ile birden fazla duyguyu harekete geçirdiği,
- Bireyin yeteneklerini ve yaratıcı duygusunu geliştirip, estetik zenginlik oluşturduğu,
- Bireyi devinimsel, duygusal, zihinsel ve sosyal yönleriyle geliştirdiği,
- Bireyin diğer bireylerle etkileşimini sağladığı,
- Ses veren her türlü materyali ve bedeni müzik yapma aracı olarak kullanmaya elverişli olduğu,
- Aynı zamanda disiplinler arası bir yaklaşım olduğu ve tüm özelliklerinin bilişsel gelişim kuramıyla örtüştüğü görülmektedir.

Orff'a göre müzik eğitiminin amacı nota okumak değil, müzik yaratmaktır. Bu yöntem birçok müzik eğitimcisi tarafından kabul görmekte ve uygulanmaktadır. Bu yöntemde öncelikle; Çocukların hâlihazırda bildikleri tekerleme, sayıma, çocuk şarkılarının sözleri, konuşma kalıplarının ritmik olarak söylenmesiyle başlar.

Orff-Schulwerk'in etkili olabilmesi kuşkusuz öğretmenlerin müzikle ilgili donanımlarına bağlıdır. Çocukların farklı ritmik sözcükler bulması için öğretmen rehberlik eder. Bulunan sözcükler renkler, hayvanlar, mevsimler, aylar, günler, ülkeler) konusunda olabilir. Bu ritmik konuşma etkinliklerine çocuklar vücut hareketleriyle eşlik eder. Ritimler parmak şıklatma, el vurma, ayak vurma, tıklatma etkinlikleri ile denir. Bulunan ritimler, ritim

çalgılarıyla çalınır. Bu bağlamda kolaylıkla çalınılabilen soprano, alto, bas silofon, metalafon, glokenspil, ile davul, zil, tahta bloklar geliştirilmiştir. Orff çalgıları denilen bu çalgılarla çocuklar sesleri taklit edebilmekte ve doğaçlama müzik yaparak kendi duygu ve düşüncelerini anlatma olanağı bulabilmektedirler.

Dalcroze Yöntemi

Dalcroze müzik öğretim yöntemi ise müziksel işitme, okuma ve yazmayı bedensel ritmik devinimlerle ifade ederek öğretme yoludur. Ayaklar, eller ve kollarla yani bedene aktararak belirli müziksel öğeleri anlatılmaktadır. Bu öğeler; hız, gürlük, ölçü, vuruş, ritim ve nüanslardır. Bu yöntemin asıl amacı bedensel hareketlerle kalıcı bir müzik eğitimi gerçekleştirmektir.

İsveçli besteci eğitimci Emile Jagues Dalcrose'nin (1865-1950) yıllarında ortaya çıkardığı bu yöntem, vücut hareketleriyle yapılan solfej çalışması olup, öğrencinin beyin ve vücut kasları arasındaki uyumun ortaya konulması amaçlanmaktadır. Hareketler kuvvetli vuruşlarda daha vurgulu, hafif vuruşlarda ise daha az kuvvetlidir. Kısacası Dalcrose'nin yöntemi insanlara müziği dinleyip vücutlarını hissetmelerini sağladığından bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişmelerini sağlamakta kalmamakla çocukların çok keyif aldırılmaktadır (Kocabaş, 2003, s. 164).

Dalcroze, Enstrüman olmadan da müzik yöntemin sürecinde kullandığını görüyoruz öğrencilerin beden kısımlarının tınılarını keşfetmesi bir müzik aletine dönüştürmesini sağlar.

Uyumlu olmayı sağlama, zihin ve beden aktiviteleri arasında uyum konsantrasyon sağlayarak sosyalleşme ve kendine güveni geliştirmeyi sağlamak, çocuğa öğretilen ilk şey tüm yeteneklerini kullandırmak olduğunu öğretmek, metodun işlerliği öğretmene “biliyorum” değil “deneyimledim” dedirtmek, bilinenden bilinmeyene gitmek (teori pratikten sonra gelir), beden, ruh ve aklın hareketlerini sırasıyla ve aralarında giderek artan bir etkileşimle eğitmek, insan bedenini çok iyi akortlanmış bir müzik aletine dönüştürmek.

Yaratıcı Drama Yöntemi

Çocuklar doğrudan yaratıcıdır. Onlara kendi yaratıcılıklarını ortaya çıkarma fırsatı verildiğinde son derece keyif alırlar. Yaratmak var olan bir şeyi başka bir şekilde sokmaktır

diye özetlersek, örneğin atık materyallerden farklı tınılar elde etmek, bu sesleri bir öykünün seslendirilmesinde kullanmak yaratıcılıktır. Bir öyküyü ritmik sayısmaya dönüştürmek, bilinen bir ezgiye yeni söz yazmak, bir öyküyü devinimle ifade etmek, öykünün devinimlerini ritmik tekrarlarla grup dansına dönüştürmek yaratıcılıktır (Morgül, 2006, s. 9).

Yaratıcı Drama yönteminin de ders içinde aktif kullanıldığı takdir de çocuğun müzik dersi aracılığıyla kendisini keşfetmesi, çevresine karşı farklı bakış açıları kazandırması birçok yetkinlik sağlanmasıyla bireyin gelişimine katkı sağlamaktadır.

Öğrencinin derse aktif katılımının sağlanacağı, yaparak yaşayarak öğreneceği ve öğrendiklerinin daha kalıcı olacağı sağlayan yaratıcı drama yöntemi, müzik dersinin yapısına uygunluk ve sözü geçen bütün kazanımların edinilmesine işleyiş bakımından yardımcı olur (Önder, 2007, s.4).

Öğrencilere şarkı söyleme, temel müzik bilgilerinin verilmesi konusunda geleneksel yöntem yerine, disiplinler arası bir yaklaşımla, eğitimde çağdaş bir yöntem olarak bilinen yaratıcı dramadan faydalanılması öğretim programına da uygun görülmektedir. Dramayla yapılacak eğitim sürecinde, öğrencilerin sosyal iletişim becerilerini, özgüvenlerini artıran, kendilerinde var olan yaratıcılık güçlerini ortaya çıkaran ve karşılaşılan bir problem karşısında çözüm üretebilecek yetkinliğe ulaştıran bir eğitim kalitesi yakalanabilecektir.

Yaratıcı drama, eğitsel ortamda gerçekleştirildiğinde bir grup etkinliği içinde öğrencilerin aktif katılımını sağlayarak, bir kavramı, belli bir konuyu canlandırarak, öğrenmelerini sağlayan bir yöntemdir. Drama süreci içinde çocuklar; gözlem, deneyim, duygu ve bilgilerini canlandırarak bir problemi çözmeye çalışırlar. Drama, oyun ile iç içe olup çocukların bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal gelişmeleri açısından etkileşimi sağlar.

Drama etkinlikleri çocukların aktif olarak öğrenme, öğretme ve yaratıcı süreç içerisine sokarak, bağımsız ve esnek düşünmeyi, işbirliği becerilerinin gelişmesini, duyarlı olmayı, estetik gelişimi, kendini tanımayı, eleştirel düşünme gücünü, bilgiye ulaşma ve onu kullanabilme becerisi gibi daha birçok açılardan gelişimi destekleyen aktif bir öğrenme yöntemi olarak görülmektedir (Kocabaş 2003, s, 176; MEB, 1999).

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın problemi ve alt problemlerinin çözümüne ilişkin yöntem açıklanmaktadır. Bu doğrultuda araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarının geliştirilmesi, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması ele alınmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin, ders işlerken müzik ders kitaplarından faydalanma durumlarına ilişkin görüşlerini saptamaya yönelik betimsel bir çalışmadır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2009, s. 77).

Nitel araştırmalarda örneklem büyüklüğünü kararlaştırmada kurul yoktur (Büyüköztürk 2003.s.94)

Genel tarama modelleri, çok sayıda oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2009, s. 79).

Bu araştırmada amaçlanan, sınıf ve müzik öğretmenlerinin müzik ders kitapları dahilinde müzik dersinde faydalanma durumlarını araştırmak, ders kitaplardan faydalanma durumlarına yönelik görüşlerini saptamak, öğretmenlerin varsa zorluk yaşadıkları alanları tespit etmek ve bu alanlara yönelik çözüm önerileri geliştirebilmektir.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini; Ankara ili, Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı, altı okuldaki ilköğretim 1. kademe 1, 2, 3 ve 4. sınıf müzik dersini işleyen sınıf öğretmenleri ve müzik öğretmenleri, örnekleme ise; Çankaya İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı, altı okul; Bahçelievler Nebahat Keskin İlkokulu, Cebesoy İlkokulu, Hürriyet İlkokulu, Ahmet Barındırır İlkokulu, Çukurambar Doğa Koleji İlkokulu ve Başkent Üniversitesi Özel Ayşeabla İlkokulu toplamda altı okul olmak üzere ve bu okullardan anketi cevaplamayı kabul eden yirmi bir sınıf ve dört müzik öğretmenlerinden olmak üzere yirmi beş öğretmen oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan bireylerin demografik değişkenlerine göre dağılımı aşağıdaki tablolarda verilmiştir

Tablo 1.
Okutmakta Olduğunuz Sınıf

	n	%
1.Sınıf	5	20
2. Sınıf	9	36
3. Sınıf	6	24
4.Sınıf	5	20
Toplam	25	100

Anketi yanıtlayan öğretmenlerin okuttuğu sınıflara bakılırsa; beş (%20) öğretmen 1. sınıf, dokuz (%36) öğretmen 2. sınıf, altı (%24) öğretmen 3. sınıf, beş (%20) öğretmen ise 4. sınıf okuttuğu görülmektedir.

Tablo 2.
Meslekteki Kıdem Yılı

	n	%
1-5 Yıl	4	16
6-10 Yıl	5	20
11-15 Yıl	4	16
15 Yıl ve üzeri	12	48
Total	25	100

Öğretmenlerin kıdemlerine göre dağılımları incelendiğinde; dört (%16) öğretmen 1-5 arası kıdeme sahip olduğu, beş (%20) öğretmenin 6-10 yıl arası mesleki kıdeme sahip olduğu, dört (%16) öğretmenin 11-15 arası mesleki kıdeme sahip olduğu, on iki (%48) öğretmenin 15

yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Bu durum Ankara ili Çankaya ilçesindeki okullar örnekleme dahil olduğu ve Çankaya ilçesinin yeni atama bölgesi olmadığından öğretmenlerin fazla kıdeme sahip olmasını açıklamaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veriler daha önce Gülçin KESKİN tarafından geliştirilen ilköğretim 1.kademe müzik ders kitaplarının sınıf ve müzik öğretmenleri tarafından kullanılabilirlik ve uygulanabilirlik durumlarının tespitine yönelik bir anket aracılığıyla toplanmıştır. Keskin (2010) çalışmasında; veri toplama aracı olarak kullanılan anketin oluşturulmasından önce, konuyla ilgili yurtiçinde ve yurtdışında yapılmış olan araştırmalar incelenmiş ve bu araştırmalar ışığında üç bölümden oluşan bir anket formu hazırlandığını belirtmiştir.

Anketin birinci bölümü altı sorudan oluşmaktadır ve ders kitaplarında yer alan şarkılara ilişkin öğretmen görüşlerini kapsamaktadır. İkinci bölümde sınıf öğretmenlerinin ve müzik öğretmenlerinin kulaktan şarkı öğretme durumlarına ilişkin yedi soru yer almaktadır. Onsekiz sorudan oluşan üçüncü bölümde ise ders kitaplarında tarif edilmiş olan etkinliklerin gerçekleştirilebilirlik ve geliştirilebilirlik durumlarına ilişkin görüşleri yer almaktadır. Ankette yer alan sorulara 1:Hiç Katılmıyorum, 2:Az Katılıyorum, 3:Kısmen Katılıyorum, 4: Büyük Ölçüde Katılıyorum, 5:Tamamen Katılıyorum olacak şekilde beşli likert tipi seçeneklere sahiptir.

Anket uygulanmadan önce, anket uygulaması için seçilen eğitimcilerle görüşülerek anket hakkında bilgi verilmiştir. Anket uygulandıktan sonra araştırmacı tarafından elden toplanmıştır.

Anketin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Geçerlik, bir ölçme aracının ölçmeyi amaçladığı özelliği, başka herhangi bir özellikle karıştırmadan, doğru ölçebilme derecesidir (Tekin, 1977). Bir ölçeğin kapsam geçerliği mantıki yoldan ve istatistikî yoldan olmak üzere iki türlü incelenebilir (Ercan ve Kan, 2004, s. 215).

Araştırmada kullanılan anket; Keskin (2010) çalışmasında, veri toplama aracı olarak kullanılan ölçeğin alan uzmanlarının görüşleri alınarak mantıki yoldan ölçeğin kapsam geçerliği sağlandığı belirtilmiştir. Ölçeklerden elde edilen ölçümlerin güvenirliliğinin belirlenmesi için

Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı, 0,70'den fazla çıkması güvenilirlik açısından yeterlidir. Anketin tamamı Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,892 olarak bulunmuş olup bu skora göre yüksek derecede güvenilirdir. Alt ölçeklere ilişkin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 3.
Güvenilirlik Katsayıları

Ölçek	Madde Sayısı	Güvenirlik (Cronbach a)
Öğretmen görüşü	6	0.809
Kulaktan şarkı öğretme durumu	7	0.713
Gerçekleştirilebilirlik ve geliştirilebilirlik durumu	18	0.868

Verilerin Analizi

Çalışmada frekans tabloları, tanımlayıcı istatistikler ve grafiklere yer verilerek 2018 İlköğretim Müzik Öğretim Programı'na uygun olarak hazırlanmış olan müzik dersi 1. kademe öğretmen kılavuz kitaplarının sınıf ve müzik öğretmenleri tarafından kullanılabilirlik ve uygulanabilirlik durumları tespit edilmiştir. Sınıfa ve kıdeme göre karşılaştırmalarda hipotez testlerinden yararlanılmıştır.

Çalışmadaki verileri hangi istatistiksel analiz tekniği ile analiz yapılacağına tespitindeki en önemli ve en genel ayırım verilerin normal dağılıp dağılmadığı ayırımıdır. Veriler normal dağılım gösterirse parametrik istatistiksel testler; eğer veriler normal dağılım göstermezse non parametrik istatistiksel testler kullanılır. Özellikle parametrik testlerin kullanılmasında sadece normal dağılım koşulu olmayıp veri türü ya da homojen varyanslılık gibi birçok ön koşul bulunmaktadır.

Sınıf ve kıdeme göre karşılaştırmalar yapılırken ölçeklere ilişkin puanların *Kolmogorov-Smirnov testi* ile normal dağılıma uyup uymadığı incelenmiştir. Puanların dağılımı normal dağılıma sahip olduğu ve homojen varyanslılık varsayımlarının karşılandığı için *Tek Yönlü Varyans Analizi* kullanılmıştır.

Çalışmada analizlerden elde edilen sonuçlar için 0,05 anlamlılık düzeyinde yorumlamalar yapılmıştır. Gerekli yerlerde ortalama ve standart sapma değerleri de hesaplanmıştır. Çalışmada yer alan analizler IBM SPSS Statistics 21 adlı paket program kullanılarak elde edilmiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde, alt problemler çözümlenerek elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Birinci Alt Probleme ilişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4.

Müzik Ders Kitaplarında Yer Alan Şarkılara İlişkin Öğretmen Görüşleri

		Hiç	Az	Kısmen	Büyük	Tamamen
		Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Ölçüde Katılıyorum	Katılıyorum
Şarkılar kolaydan zora ilkesine uygun olarak sıralanmıştır.	f	0	2	11	11	1
	%	0	8	44	44	4
Şarkılar akılda kalıcıdır.	f	2	3	7	13	0
	%	8	12	28	46	0
Şarkılar öğrenciler tarafından kolaylıkla öğrenilebilir	f	1	2	12	10	0
	%	4	8	48	40	0
Şarkılar öğrenciler tarafından beğenilmektedir.	f	1	5	10	9	0
	%	4	20	40	36	0
Şarkı türleri kitaplarda dengeli bir şekilde dağıtılmıştır.	f	0	4	11	10	0
	%	0	16	44	40	0
Kazanımlar boyutunda şarkılar, hedeflere ulaştırır niteliktedir	f	2	3	9	11	0
	%	8	12	36	44	0

Müzik ders kitaplarında yer alan şarkılara öğretmen görüşlerinin dağılımı incelendiğinde verilen cevapların genellikle "büyük ölçüde katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir.

Her bir soru elde edilen grafikler aşağıda verilmiştir. Bu grafiklerle cevapların dağılımı daha net bir şekilde görülmektedir.

5. Öğretmenlerin “şarkılar kolaydan zora ilkesine uygun olarak sıralanmıştır” ifadesine katılma durumlarının dağılımı.

Tablo 5.

Şarkılar Kolaydan Zora İlkesine Uygun Olarak Sıralanmıştır

	Sayı	Yüzde
Az Katılıyorum	2	8
Kısmen Katılıyorum	11	44
Büyük Ölçüde Katılıyorum	11	44
Tamamen Katılıyorum	1	4
Toplam	25	100

Öğretmenler %44'lük bir yarısı şarkıların kolaydan zora ilkesine uygun olduğuna kısmen katılıyorum, %44'lük diğer yarısı da şarkıların kolaydan zora ilkesine uygun olduğuna büyük ölçüde katılıyorum, olarak ankete cevap vermişlerdir.

Tablo 6. Öğretmenlerin “şarkılar akılda kalıcıdır” ifadesine katılma durumlarının dağılımı.

Tablo 6.

Şarkılar Akılda Kalıcıdır

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	2	8
Az Katılıyorum	3	12
Kısmen Katılıyorum	7	28
Büyük Ölçüde Katılıyorum	13	52
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %52'si şarkıların akılda kalıcı olduğuna büyük ölçüde katılmaktadır.

Tablo 7 Öğretmenlerin “şarkılar öğrenciler tarafından kolaylıkla öğrenilebilir” ifadesine katılma durumlarının dağılımı.

Tablo 7.

Şarkılar Öğrenciler Tarafından Kolaylıkla Öğrenilebilir Niteliktedir

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	1	4
Az Katılıyorum	2	8
Kısmen Katılıyorum	12	48
Büyük Ölçüde Katılıyorum	10	40
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %48'i şarkıların öğrenciler tarafından kolaylıkla öğrenilebilir olduğu fikrine kısmen katılmaktadır. %40'ı ise şarkıların öğrenciler tarafından kolaylıkla öğrenilebilir olduğuna büyük ölçüde katılmaktadır.

Tablo 8. Öğretmenlerin “şarkılar öğrenciler tarafından beğenilmektedir” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 8.

Şarkılar Öğrenciler Tarafından Beğenilmektedir

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	1	4
Az Katılıyorum	5	20
Kısmen Katılıyorum	10	40
Büyük Ölçüde Katılıyorum	9	36
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %40'ı şarkıların öğrenciler tarafından beğenildiği fikrine kısmen katılmışlardır.

%40'ı ise şarkıların öğrenciler tarafından beğenildiği fikrine büyük ölçüde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 9. Öğretmenlerin “şarkılar türleri dengeli bir şekilde dağıtılmıştır” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 9.

Şarkı Türleri Kitaplarda Dengeli Bir Şekilde Dağıtılmıştır

	Sayı	Yüzde
Az Katılıyorum	4	16
Kısmen Katılıyorum	11	44
Büyük Ölçüde Katılıyorum	10	40
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %44'ü şarkı türlerinin kitaplarda dengeli bir şekilde dağıldığı fikrine kısmen katılmışlardır. %40'ı ise şarkı türlerinin kitaplarda dengeli bir şekilde dağıldığı maddesine büyük ölçüde katıldıkları görülmektedir.

Tablo 10. Öğretmenlerin “kazanımlar boyutunda şarkılar, hedeflere ulaştırır niteliktedir” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 10.

Kazanımlar Boyutunda Şarkılar, Hedeflere Ulaştırır Niteliktedir

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	2	8
Az Katılıyorum	3	12
Kısmen Katılıyorum	9	36
Büyük Ölçüde Katılıyorum	11	44
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %44'ü kazanımlar boyutunda şarkılar, hedeflere ulaşılır niteliktedir fikrine büyük ölçüde katılmışlardır. %36'sı ise kazanımlar boyutunda şarkılar, hedeflere ulaşılır niteliktedir maddesine kısmen katılmışlardır. %20'lik bir kısım öğretmen ise şarkıların öğretim programındaki kazanımlara ulaşılabilir olmadığı düşüncelerini bu madde de verdikleri cavapta göstermektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 11.

Sınıf ve Müzik Öğretmenlerinin Kulaktan Şarkı Öğretme Durumlarının Dağılımı

		Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Büyük ölçüde katılıyorum	Tamamen katılıyorum
Ders kitaplarında notası verilmiş olan şarkıları solfejinden hareketle öğrenebiliyorum.	f	5	7	6	6	1
	%	20	28	24	24	4
Şarkıyı öğrenirken melodisini önceden dinleme ihtiyacı duyuyorum.	f	3	1	6	9	6
	%	12	4	24	36	24
Şarkıları, tonuna veya makamına uygun bir şekilde seslendirebiliyorum.	f	1	2	8	12	2
	%	4	8	32	48	8
Şarkıyı öğretirken farklı bir ses kaynağından(kaset, cd,enstrüman) yardım alma ihtiyacı duyuyorum.	f	1	1	9	8	6
	%	4	4	36	32	24
Öğrencinin belleğinde iz bırakacak şekilde şarkıların melodilerini bir enstrümanla çalabiliyorum.	f	11	6	4	4	0
	%	44	24	16	16	0
Şarkıyı söylerken bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum.	f	8	1	8	4	4
	%	32	4	32	16	16
Şarkıyı, çocuklara söylerken bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum.	f	6	4	6	5	4
	%	24	16	24	20	16

Sınıf ve müzik öğretmenlerinin kulaktan şarkı öğretme durumlarının dağılımı incelendiğinde, verilen cevapların genellikle "büyük ölçüde katılıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir.

Her bir soru elde edilen grafikler aşağıda verilmiştir. Bu grafiklerle cevapların dağılımı daha net bir şekilde görülmektedir

Tablo 12. Öğretmenlerin “Ders kitaplarında notası verilmiş olan şarkıların solfejinden hareketle öğrenebiliyorum” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 12.

Ders Kitaplarında Notası Verilmiş Olan Şarkıları Solfejinden Hareketle Öğrenebiliyorum

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	5	20
Az Katılıyorum	7	28
Kısmen Katılıyorum	6	24
Büyük Ölçüde Katılıyorum	6	24
Tamamen Katılıyorum	1	4
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, % 28'i ders kitaplarında notası verilmiş olan şarkıları solfejinden hareketle öğrenebiliyorum maddesine az katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 13. Öğretmenlerin “Şarkıyı öğrenirken melodisini önceden dinleme ihtiyacı duyuyorum” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 13.
Şarkıyı Öğrenirken Melodisini Önceden Dinleme İhtiyacı Duyuyorum

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	3	12
Az Katılıyorum	1	4
Kısmen Katılıyorum	6	24
Büyük Ölçüde Katılıyorum	9	36
Tamamen Katılıyorum	6	24
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %36'sı şarkıyı öğrenirken melodisini önceden dinleme ihtiyacının büyük ölçüde olduğu görülmektedir.

Tablo 14. Öğretmenlerin “Şarkıları tonunu veya makamına uygun şekilde seslendirebiliyorum” ifadesine katılma durumlarının dağılımı.

Tablo 14.
Şarkıları Tonuna Veya Makamına Uygun Bir Şekilde Seslendirebiliyorum

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	1	4
Az Katılıyorum	2	8
Kısmen Katılıyorum	8	32
Büyük Ölçüde Katılıyorum	12	48
Tamamen Katılıyorum	2	8
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %48'i Şarkıları tonuna veya makamına uygun bir şekilde seslendirebiliyorum. maddesine büyük ölçüde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 14. Öğretmenlerin “Şarkıyı öğretirken farklı bir ses kaynağından (kaset, cd, enstrüman) yardım alma ihtiyacı duyuyorum” ifadesine katılma durumlarının

Tablo 15.

Şarkıyı Öğretirken Farklı Bir Ses Kaynağından (Kaset, Cd, Enstrüman) Yardım Alma İhtiyacı Duyuyorum.

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	1	4
Az Katılıyorum	1	4
Kısmen Katılıyorum	9	36
Büyük Ölçüde Katılıyorum	8	32
Tamamen Katılıyorum	6	24
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %36'sı şarkıyı öğretirken farklı bir ses kaynağından (kaset, cd, enstrüman) yardım alma ihtiyacı duyuyorum maddesine kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 16 Öğretmenlerin “Öğrencinin belleğinde iz bırakacak şekilde şarkıların melodilerini bir enstrümanla çalabiliyorum” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 16.

Öğrencinin Belleğinde İz Bırakacak Şekilde Şarkıların Melodilerini Bir Enstrümanla Çalabiliyorum

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	11	44
Az Katılıyorum	6	24
Kısmen Katılıyorum	4	16
Tamamen Katılıyorum	4	16
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %44'ü hiç katılmıyorum maddesine katılarak, öğrencinin belleğinde iz bırakacak şekilde şarkıların melodilerini bir enstrümanla çalamadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 17 Öğretmenlerin “Şarkıyı söylerken bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 17.

Şarkıyı Söylerken Bir Ritim Çalgısıyla Eş Zamanlı Tempo Tutabiliyorum

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	8	32
Az Katılıyorum	1	4
Kısmen Katılıyorum	8	32
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	16
Tamamen Katılıyorum	4	16
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %32'si şarkıyı söylerken bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum maddesine hiç katılmıyorum cevabı vermişlerdir. %32'lik kısım ise kısmen katılmaktadır.

Tablo 18 Öğretmenlerin “Şarkıyı, çocuklara söylerken bir ritim çalgısıyla bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 18.

Şarkıyı, Çocuklara Söylerken Bir Ritim Çalgısıyla Eş Zamanlı Tempo Tutabiliyorum

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	6	24
Az Katılıyorum	4	16
Kısmen Katılıyorum	6	24
Büyük Ölçüde Katılıyorum	5	20
Tamamen Katılıyorum	4	16
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, şarkıyı çocuklara söylerken bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum maddesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde % 24 oranda hiç katılmıyorum %24'ü ise kısmen katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Üçüncü Alt Problem ile İlgili Bulgular ve Yorum

Tablo 19.

Ders Kitaplarında Tarif Edilmiş Olan Etkinliklerin Gerçekleştirilebilirlik ve Geliştirilebilirlik Durumlarının Dağılımı

Madde		Hiç Katılmıyorum	Az Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Büyük ölçüde katılıyorum	Tamamen katılıyorum
Etkinlikler, sınıf mevcudu göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir	f	2	2	10	11	0
	%	8	8	40	44	0
Etkinlikler sınıfın fiziki yapısı göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir	f	3	1	10	11	0
	%	12	4	40	44	0
Etkinliklerde kullanılması öngörülen sesli öğretim materyalleri sınıfımızda mevcuttur	f	6	8	4	2	5
	%	24	32	16	8	20
Etkinliklerde kullanılması öngörülen görüntülü öğretim materyalleri sınıfımızda mevcuttur.	f	4	3	7	4	7
	%	16	12	28	16	28
Etkinliklerde milli bayramlar, özel gün ve haftalarla ilgili marş, türkü ve benzeri seçkin eserlerin bulunduğu kayıtlar kullanılmaktadır	f	3	3	8	8	3
	%	12	12	32	32	12
İlkokul müzik dersleri için hazırlanmış olan sesli öğretim materyalleri ile ilgili yenilikleri takip ediyorum.	f	2	5	8	5	5
	%	8	20	32	20	20
Her şarkı söyleme etkinliği öncesi uygulanması gereken ses açma etkinlikleri, kılavuz kitaplarda anlaşılır bir şekilde tarif edilmiştir	f	4	6	9	5	1
	%	16	24	36	20	4
Her ders etkili bir ses açma etkinliği gerçekleştirilmekteyim.	f	3	8	6	5	3
	%	12	32	24	20	12
Sınıfımızda kullanabileceğimiz ritim çalgıları mevcuttur.	f	15	6	0	0	4
	%	60	24	0	0	16
Derslerde ritim çalgılarını kullanmaktayım.	f	13	6	0	2	4
	%	52	24	0	8	16
Ders kitaplarında şarkı öğretme etkinliklerinde sıkça belirtilen, var olan ritim çalgıları ve kendi yaptığımız ritim çalgılarıyla şarkılara eşlik etme" etkinliklerini öğrencilerle etkili bir şekilde gerçekleştirmekteyim.	f	7	6	7	1	4
	%	28	24	28	4	16
Orff müzik öğretim yöntemiyle ilgili bir eğitim aldım.	f	19	1	1	0	4
	%	76	4	4	0	16
Orff yöntemini ders içinde etkili bir şekilde kullanma bilgi birikimine sahip olduğumu düşünüyorum.	f	14	5	1	1	4
	%	56	20	4	4	16
Öğretmenlere Orff yöntemini ders etkinliklerinde kullanabilme birikimine dair bir hizmet içi eğitim verilmesi, müzik derslerinin işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır.	f	4	2	6	6	7
	%	16	8	24	24	28
Öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlamada ders kitaplardan yararlanabiliyorum.	f	4	3	11	7	0
	%	16	12	44	28	0
Şarkıları canlandırma(drama) etkinliklerini yaratıcılığımı kullanarak geliştirebiliyorum.	f	3	2	8	10	2
	%	12	8	32	40	8
Şarkılara hareket katma etkinliklerini yaratıcılığımı kullanarak geliştirebiliyorum.	f	0	3	7	12	3
	%	0	12	28	48	12
Öğretmenlere müzik ve dramayı birleştirici bir hizmet içi eğitim verilmesi müzik derslerinin işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır.	f	2	4	0	13	6
	%	8	16	0	52	24

Ders kitaplarında tarif edilmiş olan etkinliklerin gerçekleştirilebilirlik ve geliştirilebilirlik durumlarının dağılımı incelendiğinde verilen cevapların genellikle "hiç katılmıyorum" düzeyinde olduğu görülmektedir.

Her bir soru elde edilen grafikler aşağıda verilmiştir. Bu grafiklerle cevapların dağılımı daha net bir şekilde görülmektedir.

Tablo 20 Öğretmenlerin “Etkinlikler, sınıf mevcudu göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir ” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 20.

Etkinlikler, Sınıf Mevcudu Göz Önünde Bulundurulduğunda Etkili Bir Şekilde Gerçekleştirilebilir Niteliktedir.

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	2	8
Az Katılıyorum	2	8
Kısmen Katılıyorum	10	40
Büyük Ölçüde Katılıyorum	11	44
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %44’ü Etkinlikler, sınıf mevcudu göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir maddesine büyük ölçüde katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Tablo2 1Öğretmenlerin “Etkinlikler sınıfın fiziki yapısı göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir” ifadesine katılma durumları.

Tablo 21.

Etkinlikler Sınıfın Fiziki Yapısı Göz Önünde Bulundurulduğunda Etkili Bir Şekilde Gerçekleştirilebilir Niteliktedir

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	3	12
Az Katılıyorum	1	4
Kısmen Katılıyorum	10	40
Büyük Ölçüde Katılıyorum	11	44
Toplam	25	100

Öğretmenlerin %11'i etkinlikler sınıfın fiziki yapısı göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir maddesine büyük ölçüde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 22. Öğretmenlerin “Etkinliklerde kullanılması öngörülen sesli öğretim materyalleri sınıfımızda mevcuttur.” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 22.

Etkinliklerde Kullanılması Öngörülen Sesli Öğretim Materyalleri Sınıfımızda Mevcuttur

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	6	24
Az Katılıyorum	8	32
Kısmen Katılıyorum	4	16
Büyük Ölçüde Katılıyorum	2	8
Tamamen Katılıyorum	5	20
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %32'si etkinliklerde kullanılması öngörülen sesli öğretim materyalleri sınıfımızda mevcuttur maddesine az katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 23 Öğretmenlerin “Etkinliklerde kullanılması öngörülen görüntülü öğretim materyalleri sınıfımızda mevcuttur ” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 23.

Etkinliklerde Kullanılması Öngörülen Görüntülü Öğretim Materyalleri Sınıfımızda Mevcuttur

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	4	16
Az Katılıyorum	3	12
Kısmen Katılıyorum	7	28
Büyük Ölçüde Katılıyorum	4	16
Tamamen Katılıyorum	7	28
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %28'lik bir yarısı etkinliklerde kullanılması öngörülen görüntülü öğretim materyalleri sınıflarında olduğunu ifade ettikleri görülmekteyken %28'lik bir kısmın ise bu maddeye kısmen katılıyorum cevabını vermiştir.

Tablo 24 Öğretmenlerin “Etkinliklerde milli bayramlar, özel gün ve haftalarla ilgili marş, türkü ve benzeri seçkin eserlerin bulunduğu kayıtlar kullanılmaktadır” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 24.

Etkinliklerde Milli Bayramlar, Özel Gün Ve Haftalarla İlgili Marş, Türkü Ve Benzeri Seçkin Eserlerin Bulunduğu Kayıtlar Kullanılmaktadır

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	3	12
Az Katılıyorum	3	12
Kısmen Katılıyorum	8	32
Büyük Ölçüde Katılıyorum	8	32
Tamamen Katılıyorum	3	12
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %32'si "Etkinliklerde milli bayramlar, özel gün ve haftalarla ilgili marş, türkü ve benzeri seçkin eserlerin bulunduğu kayıtlar kullanılmaktadır" maddesine kısmen katılıyorum ve aynı oranda büyük ölçüde katılıyorum cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 25. Öğretmenlerin "İlkokul müzik dersleri için hazırlanmış olan sesli öğretim materyalleri ile ilgili yenilikleri takip ediyorum." ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 25.

İlkokul Müzik Dersleri İçin Hazırlanmış Olan Sesli Öğretim Materyalleri İle İlgili Yenilikleri Takip Ediyorum

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	2	8
Az Katılıyorum	5	20
Kısmen Katılıyorum	8	32
Büyük Ölçüde Katılıyorum	5	20
Tamamen Katılıyorum	5	20
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %32'si ilkokul müzik dersleri için hazırlanmış olan sesli öğretim materyalleri ile ilgili yenilikleri takip ediyorum maddesine kısmen katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 26. Öğretmenlerin "Her şarkı söyleme etkinliği öncesi uygulanması gereken ses açma etkinlikleri, kılavuz kitaplarda anlaşılır bir şekilde tarif edilmiştir." ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 26.

Her Şarkı Söyleme Etkinliği Öncesi Uygulanması Gereken Ses Açma Etkinlikleri, Kılavuz Kitaplarda Anlaşılır Bir Şekilde Tarif Edilmiştir.

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	4	16
Az Katılıyorum	6	24
Kısmen Katılıyorum	9	36
Büyük Ölçüde Katılıyorum	5	20
Tamamen Katılıyorum	1	4
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %36'sı her şarkı söyleme etkinliği öncesi uygulanması gereken ses açma etkinlikleri, kılavuz kitaplarda anlaşılır bir şekilde tarif edilmiştir maddesine kısmen katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 27 Öğretmenlerin “Her ders etkili bir ses açma etkinliği gerçekleştirmekteyim” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 27.

Her Ders Etkili Bir Ses Açma Etkinliği Gerçekleştirmekteyim

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	3	12
Az Katılıyorum	8	32
Kısmen Katılıyorum	6	24
Büyük Ölçüde Katılıyorum	5	20
Tamamen Katılıyorum	3	12
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %32 “Her ders etkili bir ses açma etkinliği gerçekleştirmekteyim” maddesine az katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 28 Öğretmenlerin “Sınıfımızda kullanabileceğimiz ritim çalgıları mevcuttur.” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 28.

Sınıfımızda Kullanabileceğimiz Ritim Çalgıları Mevcuttur

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	15	60
Az Katılıyorum	6	24
Tamamen Katılıyorum	4	16
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %60'ı sınıflarında kullanabilecekleri ritim çalgılarının olmadığını ifadesine hiç katılmıyorum cevabını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin %24'ü ise bu maddeye az katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 29. Öğretmenlerin “Derslerde ritim çalgılarını kullanmaktayım.” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 29.

Derslerde Ritim Çalgılarını Kullanmaktayım

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	13	52
Az Katılıyorum	6	24
Büyük Ölçüde Katılıyorum	2	8
Tamamen Katılıyorum	4	16
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %52'lik büyük çoğunluğunu oluşturan bir kesim derslerde ritim çalgılarını kullanmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 30 Öğretmenlerin “Ders kitaplarında şarkı öğretme etkinliklerinde sıkça belirtilen, var olan ritim çalgıları ve kendi yaptığınız ritim çalgılarıyla şarkılara eşlik etme” etkinliklerini öğrencilerle etkili bir şekilde gerçekleştirmekteyim.” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 30.

Ders Kitaplarında Şarkı Öğretme Etkinliklerinde Sıkça Belirtilen, Var Olan Ritim Çalgıları ve Kendi Yaptığınız Ritim Çalgılarıyla Şarkılara Eşlik Etme” Etkinliklerini Öğrencilerle Etkili Bir Şekilde Gerçekleştirmekteyim

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	7	28
Az Katılıyorum	6	24
Kısmen Katılıyorum	7	28
Büyük Ölçüde Katılıyorum	1	4
Tamamen Katılıyorum	4	16
Toplam	25	100

Ders kitaplarında şarkı öğretme etkinliklerinde sıkça belirtilen, var olan ritim çalgıları ve kendi yaptığınız ritim çalgılarıyla şarkılara eşlik etme’ etkinliklerini öğrencilerle etkili bir şekilde gerçekleştirmekteyim maddesine öğretmenlerin %28’i kısmen katılıyorum cevabını verirken %28’i hiç katılmadıklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla öğretmenlerin var olan ritim çalgıları ve kendi yaptıkları ritim çalgılarıyla şarkılara eşlik etme etkinliklerini öğrencilerle etkili bir şekilde gerçekleştiremediği söylenebilir.

Tablo 31. Öğretmenlerin “Orff müzik öğretim yöntemiyle ilgili bir eğitim aldım.” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 31.

Orff Müzik Öğretim Yöntemiyle İlgili Bir Eğitim Aldım

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	19	76
Az Katılıyorum	1	4
Kısmen Katılıyorum	1	4
Tamamen Katılıyorum	4	16
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %76’sı neredeyse tamama yakın bir kesim Orff müzik öğretim yöntemiyle ilgili bir eğitim almadığını ifade etmişlerdir.

Tablo 32 Öğretmenlerin “Orff yöntemini ders içinde etkili bir şekilde kullanma bilgi birikimine sahip olduğumu düşünüyorum.” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 32.

Orff Yöntemini Ders İçinde Etkili Bir Şekilde Kullanma Bilgi Birikimine Sahip Olduğumu Düşünüyorum

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	14	56
Az Katılıyorum	5	20
Kısmen Katılıyorum	1	4
Büyük Ölçüde Katılıyorum	1	4
Tamamen Katılıyorum	4	16
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %56'sı Orff yöntemini ders içinde etkili bir şekilde kullanabilme bilgi birikimine sahip olmadıklarını düşüncesine hiç katılmıyorum, %20'lik kesim ise az katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 33 Öğretmenlerin “Öğretmenlere Orff yöntemini ders etkinliklerinde kullanabilme birikimine dair bir hizmet içi eğitim verilmesi, müzik derslerinin işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır.” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 33.

Öğretmenlere Orff Yöntemini Ders Etkinliklerinde Kullanabilme Birikimine Dair Bir Hizmet İçi Eğitim Verilmesi, Müzik Derslerinin İşlenişinin Daha Etkili Gerçekleştirilebilmesini Sağlayacaktır

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	4	16
Az Katılıyorum	2	8
Kısmen Katılıyorum	6	24
Büyük Ölçüde Katılıyorum	6	24
Tamamen Katılıyorum	7	28
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, genel olarak Öğretmenlere Orff yöntemini ders etkinliklerinde kullanabilme birikimine dair bir hizmet içi eğitim verilmesi, müzik derslerinin işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır” maddesine olumlu bakmaktadırlar.

Tablo 34 Öğretmenlerin “Öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlamada ders kitaplardan yararlanabiliyorum.” ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 34.

Öğrencilerin Kendilerini İfade Etmelerini Sağlamada Ders Kitaplardan Yararlanabiliyorum

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	4	16
Az Katılıyorum	3	12
Kısmen Katılıyorum	11	44
Büyük Ölçüde Katılıyorum	7	28
Toplam	25	100

Öğretmenlerin, %44'ü kendilerini ifade etmelerini sağlamada kılavuz kitaplardan yararlanabiliyorum'' maddesine kısmen katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 35. Öğretmenlerin "Şarkıları canlandırma(drama) etkinliklerini yaratıcılığımı kullanarak geliştirebiliyorum." ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 35.

Şarkıları Canlandırma (Drama) Etkinliklerini Yaratıcılığımı Kullanarak Geliştirebiliyorum.

	Sayı	Yüzde
Hiç Katılmıyorum	3	12
Az Katılıyorum	2	8
Kısmen Katılıyorum	8	32
Büyük Ölçüde Katılıyorum	10	40
Tamamen Katılıyorum	2	8
Toplam	25	100

Öğretmenlerini, %40'ı şarkıları canlandırma(drama) etkinliklerini yaratıcılığımı kullanarak geliştirebiliyorum maddesine büyük ölçüde katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Tablo 36 Öğretmenlerin "Şarkılara hareket katma etkinliklerini yaratıcılığımı kullanarak geliştirebiliyorum." ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 36.

Şarkılara Hareket Katma Etkinliklerini Yaratıcılığımı Kullanarak Geliştirebiliyorum

	Sayı	Yüzde
Az Katılıyorum	3	12
Kısmen Katılıyorum	7	28
Büyük Ölçüde Katılıyorum	12	48
Tamamen Katılıyorum	3	12
Toplam	25	100

Öğretmenlerini, %48'i 'şarkılara hareket katma etkinliklerini yaratıcılığımı kullanarak geliştirebiliyorum'' maddesine büyük ölçüde katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 37. Öğretmenlerin "Öğretmenlere müzik ve dramayı birleştirici bir hizmet içi eğitim verilmesi müzik derslerinin işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır." ifadesine katılma durumlarının dağılımı

Tablo 37.

Öğretmenlere Müzik ve Dramayı Birleştirici Bir Hizmet İçi Eğitim Verilmesi Müzik Derslerinin İşlenişinin Daha Etkili Gerçekleştirilebilmesini Sağlayacaktır.

	Sayı	Yüzde
Az Katılıyorum	2	8
Kısmen Katılıyorum	4	16
Büyük Ölçüde Katılıyorum	13	52
Tamamen Katılıyorum	6	24
Toplam	25	100

Öğretmenlerini, %52'i öğretmenlere müzik ve dramayı birleştirici bir hizmet içi eğitim verilmesi müzik derslerinin işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır maddesine büyük ölçüde katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Genel Düzeylerin Kıyaslaması

Ankete verilen cevaplara ilişkin temel istatistikler aşağıdaki tabloda verilmiştir

Tablo 38.

Bölgelere Verilen Yanıtlara İlişkin Temel İstatistikler

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma
Şarkılara yönelik öğretmen görüşleri	25	3,23	0,59
Kulaktan şarkı öğretme durumlarına	25	3,03	0,76
Ders kitaplarında yer alan öğretmen görüşleri	25	2,87	0,69

Ankete katılan öğretmenler, şarkılara yönelik öğretmen görüşlerine en fazla katılmakta, en az ders kitaplarında yer alan öğretmen görüşlerine katılmaktadır

Okutulan Sınıflara İlişkin Kıyaslamalar

Tablo 39.

Şarkılara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Sınıflara Göre Karşılaştırması

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	p değeri
1.Sınıf	5	2,9333	0,87082	0,874	0,47
2. Sınıf	9	3,463	0,48432		
3. Sınıf	6	3,1944	0,41388		
4.Sınıf	5	3,1667	0,68718		

Varyans analizi tabloları yorumlanırken p değerinin 0,05'den büyük olup olmasına dikkat edilir. P değeri 0,05'den büyük çıkarsa ilgili değişken yönünden gruplar arası fark olmadığı, p değeri 0,005'den küçük olursa ilgili değişkenler yönünden gruplar arası fark olduğu anlaşılır.

Tablodan da görüldüğü gibi p değeri $0,47 > 0,05$ olduğu için şarkılara ilişkin öğretmen görüşlerinin sınıflara göre bir farklılığı bulunmadığı %95 güvenle istatistiksel olarak söylenir.

Tablo 40.

Kulaktan Şarkı Öğretme Durumlarının Sınıflara Göre Kıyaslaması

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	p değeri
1.Sınıf	5	3,3143	0,47809	1,209	0,331
2. Sınıf	9	3,1746	0,72061		
3. Sınıf	6	3,0476	0,83625		
4.Sınıf	5	2,4857	0,92912		

Tablodan da görüldüğü gibi p değeri $0,331 > 0,05$ olduğu için kulaktan şarkı öğretme durumlarının sınıflara göre bir farklılığı bulunmadığı %95 güvenle istatistiksel olarak söylenir.

Tablo 41.

Ders Kitaplarında Yer Alan Etkinliklere İlişkin Öğretmen Görüşleri

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	p değeri
1.Sınıf	5	2,7333	0,69766	0,193	0,9
2. Sınıf	9	3,0062	0,79371		
3. Sınıf	6	2,8796	0,68351		
4.Sınıf	5	2,7667	0,72158		

Tablodan da görüldüğü gibi p değeri $0,09 > 0,05$ olduğu için ders kitaplarında yer alan etkinliklere ilişkin sınıflara göre bir farklılığı bulunmadığı %95 güvenle istatistiksel olarak söylenir.

Kıdeme İlişkin Kıyaslamalar

Tablo 42.

Şarkılara İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Kıdeme Göre Karşılaştırması

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	p değeri
1-5 Yıl	4	3,3333	0,40825	1,422	0,264
6-10 Yıl	5	2,8333	0,4714		
11-15 Yıl	4	3,0417	1,09185		
15 Yıl ve üzeri	12	3,4306	0,44641		

Tablodan görüldüğü gibi p değeri $0,264 > 0,05$ olduğu için şarkılara ilişkin öğretmen görüşlerinin kıdeme göre bir farklılığı bulunmadığı %95 güvenle istatistiksel olarak söylenir

Tablo 43.

Kulaktan Şarkı Öğretme Durumlarının Sınıflara Göre Kıyaslaması

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	p değeri
1-5 Yıl	4	3,6429	0,87676	1,14	0,356
6-10 Yıl	5	3,0571	0,61941		
11-15 Yıl	4	2,75	0,78571		
15 Yıl ve üzeri	12	2,9167	0,76437		

Tablodan görüldüğü gibi p değeri $0,356 > 0,05$ olduğu için kulaktan şarkı öğretme durumlarının kıdeme göre bir farklılığı bulunmadığı %95 güvenle istatistiksel olarak söylenir.

Tablo 44.

Gerçekleştirilebilirlik ve Geliştirilebilirlik Düzeylerinin Kıdeme Göre Karşılaştırılması

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	F	p değeri
1-5 Yıl	4	3,5556	0,93734	1,738	0,19
6-10 Yıl	5	2,7111	1,0624		
11-15 Yıl	4	2,6111	0,49483		
15 Yıl ve üzeri	12	2,8009	0,36962		

Tablodan görüldüğü gibi p değeri $0,19 > 0,05$ olduğu için ders kitaplarında yer alan etkinliklere ilişkin kıdeme göre bir farklılığı bulunmadığı %95 güvenle istatistiksel olarak söylenir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma bulgularına dayalı sonuçlara ve önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Araştırmada varılan sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Müzik ders kitaplarında yer alan şarkılara ilişkin öğretmen görüşlerinin sonuçları:

1. Öğretmenlerinin %44'lük oranında şarkıların kolaydan zora ilkesine uygun sıralandığı fikrine kısmen katılması bu konuda kararsızlık yaşadıklarını göstermekteyken, öğretmenlerin %44'lük bir diğer yarısı ise şarkıların kolaydan zora ilkesine uygun sıralandığı görüşüne büyük ölçüde katıldıklarını belirtmişlerdir.
2. Öğretmenlerin, %52'si şarkıların akılda kalıcı olduğu fikrine sahipken, %8'i şarkıların akılda kalıcı olduğunu düşünmemektedir.
3. Sınıf öğretmenleri ve müzik öğretmenlerinin %48'i, şarkıların öğrenciler tarafından kolaylıkla öğrenilebilir nitelikte olduğuna fikrine kısmen katılırken, %40'ı şarkıların öğrenciler tarafından kolaylıkla öğrenilebilir nitelikte olduğunu düşüncesine büyük ölçüde katılmışlardır.
4. Öğretmenlerin çoğunluğunun şarkılar öğrenciler tarafından beğenilmektedir ifadesine kısmen katılması, öğretmenlerin bu konuda kararsızlık yaşadıklarını göstermektedir.

5. Öğretmenlerin %44'ü şarkı türleri kitaplarda dengeli bir şekilde dağıtılmıştır ifadesine kısmen katılmaları bu konuda kararsızlık yaşadıklarını göstermektedir.
6. Öğretmenlerin %36'sı kazanımlar boyutunda şarkılar, hedeflere ulaştırır niteliktedir maddesine kısmen katılırken kararsızlıkları görülmektedir. Öğretmenlerin, %44'u bu maddeye büyük ölçüde katıldıklarını belirtmişlerdir.

Sınıf ve müzik öğretmenlerinin şarkı öğretme durumlarının sonuçları;

1. Öğretmenlerin % 72'sini oluşturan kısım, Ders kitaplarında notası verilmiş olan şarkıları solfejinden hareketle öğrenebiliyorum maddesine kısmen, az ve hiç cevaplarını vermişlerdir. Bu maddede de görüldüğü üzere müzik alan bilgisi konusunda yetersiz oldukları sonucuna vermiştir.
2. Şarkıyı öğrenirken melodisini önceden dinleme ihtiyacı duyuyorum maddesine öğretmenlerin %84'nü oluşturan kısımda tamamen, büyük ölçüde ve kısmen, katıldıkları görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu şarkıyı öğrenirken melodisini önceden dinleme ihtiyacı duymaktadır. Buradan da anlaşılacağı gibi bir önceki sonucu destekler niteliktedir.
3. Öğretmenlerin, %48'i Şarkıları tonuna veya makamına uygun bir şekilde seslendirebiliyorum maddesine büyük ölçüde katılmışlardır.
4. Öğretmenlerin, %92'si şarkıyı öğretirken farklı bir ses kaynağından (kaset, cd, enstrüman) yardım alma ihtiyacı duyuyorum maddesine tamamen, büyük ölçüde ve kısmen katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç şarkıyı öğrenirken melodisini önceden dinleme ihtiyacı duyuyorum ifadesiyle örtüşmektedir. Ankete katılan öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu oluşturan sınıf öğretmenlerinin şarkıyı öğrenirken de öğretirken de farklı bir ses kaynağından yardım alma ihtiyacı duymaktadırlar.
5. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu öğrencinin belleğinde iz bırakacak şekilde bir enstrüman çalamamaktadır.
6. Öğretmenler, bir şarkıyı söylerken bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum ifadesine kısmen ve hiç cevaplarını %32'lik bir oranla eşit yanıtlamışlardır.

7. Öğretmenlerin, şarkıyı çocuklara söyletirken bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum maddesine verilen cevapların dağılımı incelendiğinde % 24 oranda hiç katılmıyorum %24'ü ise kısmen katılıyorum cevabını vermişlerdir.

Müzik ders kitaplarında tarif edilmiş olan etkinliklerin gerçekleştirilebilirlik ve geliştirilebilirlik durumlarının sonuçları:

1. Öğretmenlerin, %44'ü Etkinlikler, sınıf mevcudu göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir maddesine büyük ölçüde katılıyorum cevabı vermişlerdir. Bu durumda etkinliklerin sınıf mevcutlarının etkinliklerin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilirliği hususunda uygun olduğu anlaşılmaktadır.
2. Öğretmenlerin, %44'ü Etkinlikler, sınıfın fiziki yapısı göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir maddesine büyük ölçüde katılıyorum cevabı vermişlerdir. Bu durumda etkinliklerin sınıfın fiziki yapısı etkinliklerin etkili bir şekilde gerçekleştirilebilirliği hususunda bir engel olmadığı, uygun olduğu anlaşılmaktadır.
3. Öğretmenlerin, etkinliklerde kullanılması öngörülen sesli öğretim materyalleri sınıflarında mevcuttur maddesine büyük çoğunluğu az ve hiç olarak cevapladıkları görülmektedir. Bu durumda sesli öğretim materyallerinin olmamasından ya da varsa olan sayıyı yeterli görmemektedirler.
4. Öğretmenlerin, %28'lik bir yarısı etkinliklerde kullanılması öngörülen görüntülü öğretim materyalleri sınıflarında olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. %28'lik bir kısmın ise bu maddeye kısmen katılıyorum cevabını vermiştir. Buradan çıkarılacak sonuç okullar arası imkanlarda farklılık olduğu görülmektedir.
5. Öğretmenler, Etkinliklerde milli bayramlar, özel gün ve haftalarla ilgili marş, türkü ve benzeri seçkin eserlerin bulunduğu kayıtlar kullanılmaktadır ifadesine %64 oranla kısmen ve büyük ölçüde katılmışlardır.
6. Öğretmenler, İlkokul müzik dersleri için hazırlanmış olan sesli öğretim materyalleriyle ilgili yenilikleri (ses efektleri, çocuk şarkıları ve marşları cd.leri) takip ediyorum ifadesinde %20'lik oranda farklı dağılım göstermektedir. %32'lik oranla kısmen katılmışlardır.

7. Öğretmenlerin, her şarkı söyleme etkinliği öncesi uygulanması gereken ses açma etkinlikleri, ders kitaplarında anlaşılır bir şekilde tarif edilmiştir ifadesine kısmen ve az katılmışlardır. Ses açma ve benzeri müzik eğitiminin başlıca temel egzersizlerinin önemini farkında oldukları, fakat bu durumda kendilerinin nasıl yapmaları gerektiği konusunda kararsız ve eksik oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.
8. Öğretmenler, her ders etkili bir ses açma etkinliği gerçekleştirmekteyim ifadesine az ve kısmen katılmışlardır. Bir önceki sonuçla bağlantılı olarak ses açma konusunda ankete katılan çoğunluğu oluşturan sınıf öğretmenlerinin kendilerini yetersiz buldukları ve bu aşamada sıkıntı yaşadıkları sonucuna ulaşılmaktadır.
9. Öğretmenlerin, %60'ı sınıflarında kullanabilecekleri ritim çalgılarının olmadığı ifadesine hiç katılmıyorum cevabını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin %24'ü ise bu maddeye az katılmıyorum cevabını vermişlerdir.
10. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu var olan ritim çalgıları ve kendi yaptığımız ritim çalgılarıyla şarkılara eşlik etme ifadesinde az ve hiç katılırken bir kısmını kısmen katılmıştır. Daha önce iki sonuç göz önünde bulundurulduğunda kendi yaptığımız ritim çalgıları ifadesinde de katılım oranını çoğunluğu kısmen, hiç ve az katılmıştır. Ders kitaplarının yönlendirmeleriyle etkili müzik öğretimi gerçekleşmesi durumunda sonuçlar beklenenden çok düşük çıkmıştır.
11. Öğretmenlerin, %84'ü Orff müzik öğretim yöntemiyle ilgili bir eğitim almamış ve Orff yöntemini ders içinde etkili bir şekilde kullanabilme bilgi birikimine sahip olduğunu düşünmemekte. Bir diğer madde de öğretmenlerin %24'ü orff yöntemini ders etkinliklerinde kullanabilme bilgi birikimine dair bir hizmet içi eğitim verilmesinin müzik derslerinin işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebileceğine inanmaktadır. Öğretmenlerin hizmet içi eğitim kapsamındaki müzik dersi özel öğretim yöntemlerine istekli oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
12. Öğretmenler, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlamada ders kitaplardan yararlanabiliyorum ifadesine %44'ü kısmen %28'i büyük ölçüde katılmıyorum cevabı vermiştir. Ders kitabındaki görsel, metinsel ve şarkıların teması bakımından, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlaması yönünde olumlu olduğunu düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

13. Öğretmenlerin %40'ı büyük ölçüde şarkıları canlandırma etkinliklerini yaratıcılığını kullanarak geliştirebildiğini söylerken %32'lik kısmı bu konuda kararsız kalmıştır. Drama etkinlikleri konusunda bilgi ve deneyime sahip öğretmenlerin müzik dersine de bunu yansıttıklarını söyleyebilirken, bir kısım öğretmenin bu konuda yetersizliği sonucuna ulaşmıştır.
14. Öğretmenlerinin şarkılara hareket katma etkinliklerini yaratıcılığını kullanarak geliştirebiliyorum ifadesine büyük ölçüde ve kısmen katıldıkları görülürken, öğretmenlerin tamamına yakın bir kısmının müzik ve dramayı birleştirici bir hizmet içi eğitim verilmesinin müzik derslerini işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebileceğine inandıkları görülmektedir. Buradan öğretmenlerin yaratıcılıklarının geliştirilmesi konusunda bir desteğe ihtiyaç duydukları sonucuna varılmıştır.

Özel Öneriler

Araştırmada varılan sonuçlara dayalı olarak araştırmacılara, öğretmenlere ve kurumlara yönelik şu önerilerde bulunulmuştur:

Öğretmenlere Yönelik Öneriler

- Müzik eğitimindeki ilk amaç çocukta müzik sevgisini uyandırmak, hayal dünyasında müzik imgesini geliştirmek olması nedeniyle, başlangıçta derslerin önemli bir bölümü müzikli oyunlarla çocuğun kendini ifade edebileceği ve zevk alabileceği biçimde düzenlenmelidir.
- Müzik eğitimi konusunda sadece hizmet içi eğitim kurslarıyla değil, kendilerini eğitim sürecinin gerektirdiği şekilde geliştirmek için çaba gösterebilirler. Sınıf ve müzik öğretmenleri, öğretmen adayları ve ilköğretim öğrencilerinin müzik kültürlerinin geliştirilmesine yönelik çevrelerinde yer alan çeşitli müzik etkinliklerine izleyici ve/ veya aktif olarak katılabilir.
- Öğretmenlere müzik dersini etkili kılacak yöntem ve tekniklerin uygulamalı olarak işlendiği örnek uygulama planları, atölye ve seminerler gibi alan bilgisini geliştirecek eğitimler verilmesi önerilebilir.
- Müzik dersini işleyen öğretmenlerin; sadece öğrenim gördüğü okuldaki müzik öğretimi derslerinde ve ilköğretim kurumları müzik dersi öğretim programlarına

göre hazırlanmış olan tek bir ders kitabındaki şarkılarla yetinmemelidir. Bunun için her sınıf öğretmeni okul müzik eğitimi ile ilgili şarkı, türkü kitaplarını almaya ve onların içerisinde uygun olan parçaları öğrencilerine öğretme yöntemini seçmelidir.

- Öğrencilerin derste öğrendikleri bilgiler ile okul içi ve dışı etkinliklerde bulunması sağlanmalı, bu sayede çevre ile ilişkileri geliştirilmelidir.
- Eğitim öğretim sürecinde kullanılan araç gereçler geliştirilmiş ve bir çok teknolojik ürün okul ve sınıf ortamlarında etkin bir şekilde öğretmen ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. Yeniliklerden yararlanılarak sınıf ortamında kullanmak günümüzde son derece önemlidir ve doğru kullanıldığı takdirde öğretmenler içinde faydalı olacaktır.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Müzik ders kitaplarından öğretmenlerinin faydalanma durumlarının belirlenmesine yönelik farklı illerde çalışmalar yapılarak elde edilecek veriler incelenebilir.
- Şarkı ve türkü öğretiminde hangi yöntemleri kullandıklarına ilişkin nitel yada nicel araştırmalar yapılabilir.
- Müzik dersindeki yaratıcı dramanın, müziksel yaratıcılıktan başka diğer öğrenme alanları üzerinde etkisi araştırılabilir.
- Müzik dersinde kullanılan özel müzik yöntemleri (Orff, Dalcroze, Kodaly, Suzuki) ile Yaratıcı Dramanın öğrencilerin başarısına ilişkin karşılaştırmalı çalışmalar yapılabilir.
- Sınıf öğretmeni yetiştiren üniversitelerde müzik dersi programının içeriğini incelemek yararlı olacaktır. Müzik dersi öğretim programı, sınıf öğretmenliği anabilim dalı müzik eğitimi derslerinde tüm boyutlarıyla incelenebilir.

Öğretmen Eğitimcilerine Yönelik Öneriler

- Eğitim fakültelerinde sınıf öğretmenliği ana bilim dalında okuyan öğrencilerin mutlaka en az bir çalgıyı iyi derecede kullanabilmeleri teşvik edilmelidir.
- Müzik eğitimi alanına yönelik olarak özellikle ilköğretim okullarında yaratıcı drama konusunda yeterli eğitimciler yetiştirilmelidir.

Kurumlara Yönelik Öneriler

- Devlet okullarında görev yapmakta olan 1, 2, 3 ve 4. sınıf öğretmenlerinin müziği öğrenme aracı olarak kullanabilmeleri, müzik dersi öğretim programını inceleyerek kendi şartlarına uygun ders planları hazırlayabilmeleri ve müzik dersini en etkili biçimde işleyebilecek yeterliğe sahip olabilmeleri için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet içi kurslar düzenlenebilir ve bu eğitimin sürekliliği sağlanabilir.
- Özel okulda görev yapan öğretmenlerin de MEB'in hizmet içi eğitimlerine alınması desteklenebilir.
- Her okulda müzik dersinin etkili bir şekilde işlenebileceği bir müzik dersliği oluşturulabilir ve gerekli materyaller sağlanabilir.
- Müzik ders kitaplarında yer alan Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziklerimize ait şarkılardan örnekler seçilirken, öğrencilerde bu müzikleri dinleme zevkini geliştirecek nitelikte şarkıların seçimine özen gösterilmesi yerinde olacaktır.
- Öğrencilerin müzik derslerini hayatlarının bir parçası haline getirmeleri için görerek, duyarak, yaşayarak, dokunarak, hissederek öğrenmeleri önemlidir. Bunun için her bir okulda kendilerini ait hissettikleri donanımlı bir müzik odasının bulunması dersin verimliliği açısından sağlıklı olacaktır. Bu sınıf türk müziği çalgıları, ritim çalgıları, orff çalgıları ile donatılmalıdır.
- Çocukların severek ve kolayca öğrenebileceği günlük yaşamında var olan ezgileri içeren kitaplar seçilmeli, çeşitli çalgılar (Orff çalgıları, vb.) gibi öğrenmeyi destekleyici görsel materyaller kullanılmalıdır. Bu tür materyaller sayesinde alana özgü teorik bilgilerin sıkmadan ve somuttan soyuta ilkesi korunarak verilebilme şansı da doğacaktır.
- Müzik ders kitaplarında popüler çocuk şarkılarına daha fazla yer verilebilir.
- Kitaplarda yer alan ünitenin uygulanmasında önemli olumsuzluklara neden olan ders saatlerinin arttırılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Ders saatlerinin yetersizliği bu altyapının eksikliğini sağlamıştır.
- Öğrencilerin ilkokuldan itibaren bir müzik öğretmeni ile müzik eğitimine başlamaları sağlıklı olacaktır. Okullardaki donanım eksikliği de göz önünde bulundurulursa gerçekleşmesi planlanan müzik dersi arasında artık tamamen bir

uçurum olmaktadır. Eğitimin sürekliliğini mümkün kılan sistemde gelişme gözü edilemezken, lise seviyesine gelen öğrencinin hazırbulunuşluğu bu durumda olduğu sürece öğrenci öğretim programlarındaki kazanımlarla yetersiz biçimde karşılaşmakta ve derslerde zorlanmaktadır. Lise müzik derslerinde öğrencilerin enstrüman çalabilmesi için, müziksel algısının gelişmesi, müzik bilincinin oluşması, teorik bilgileri uygulamada kullanabilmesi, bunu pekiştirmesi için belirli bir altyapıyla gelmeleri gerekmektedir. Bunun için ilkököl birinci sınıf itibarıyla müzik derslerine, sınıf öğretmenlerinden ziyade, branş öğretmenlerinin girebilmesi sağlanmalıdır. Bu nedenle branş öğretmenin yetenekli öğrencileri keşfetmesi, böylelikle ortaokula devam eden öğrencilerde yeteneklerinin keşfedilmesi ve doğru yönlendirilmesi mümkün olabilecektir.

Öneriler

Araştırma uygulaması süresince karşılaşılan deneyimler ve tespit edilen durumlara yönelik şu öneriler getirilebilir:

1. İlkoköl 1. kademe müzik dersini işleyen sınıf öğretmenlerinin ve özel okullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin anket sonuçlarından yola çıkarak Orff ve Yaratıcı Drama alanlarında hizmetiçi eğitimlerle sınırlı kalmayıp kendilerini geliştirmelidir. alanlarında yetkinliklerine daha etkili bir öğretim sağlayabilirler.
2. Ankete katılan öğretmenlerde müzik eğitimi konusundan yeterli düzeyde bilgi ve beceriye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Bu durumda eksikliklerin giderilmesi için hizmet içi eğitim yoluyla müzik eğitimi ile ilgili destek sağlanmalıdır. Bu hizmet içi eğitim sadece mesleki yeterlilik üzerine değil aynı zamanda müzik dersinin önemini de vurgulayan nitelikte olmalıdır.
3. Sınıf öğretmenleri müzik dersi için ayrılmış zamanlarda müzik dersi işlemelidir. Kendini bu konuda yetersiz gören sınıf öğretmenleri en azından müzik derslerinde müzik dinletileri yapmalıdır. Müzik dersinde başka bir ders işlemlerinin diğer bir sebebi de müziği önemsiz görmeleri olabilir. Müzik dersinde kendini yetersiz görüyor olmalarını da buna neden olarak gösteriyor olabilirler. Dolayısıyla sınıf öğretmenleri için düzenlenecek olan hizmet içi eğitim seminerleri bu konuyu da kapsamalıdır.

4. Tüm okullarda mutlaka müzik için ayrılmış bir sınıf olmalı ve bu sınıf müzik dersi için gerekli olan araç ve gereçlerle donatılmalıdır.
5. Ders kitaplarında belirtilen ritim çalgılarının olmadığı durumu ankette görülmektedir. Öğretmenlerin çocuklarla kendi ritim çalgılarını üretmeleri, ve evsel ürünlerden bunları tasarlayabilecekleri konusunda yaratıcılıklarını geliştirici eğitimleri takip etmeleri bu eksikliği giderebilir. Bknz. Tablo:28
6. Sınıfların fiziki koşullarının elverişsiz olması, etkinliklerin gerçekleşmesini zorlaştırdığından fiziki koşullarının iyileştirilmesi konusunda çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmaların olumlu sonuç verebilmesi için ise, ihtiyaçların belirlenip ilgili makamlarla paylaşılması uygun olacaktır.
7. Ders kitaplarına ek olarak kitaplarda yer alan şarkı, marş, türkü, belirli gün ve haftalarla ilgili eserlerin kayıtlı cd'leri gönderilebilir.
8. Sınıfların sesli ve görüntülü öğretim materyalleri arttırılmalı ve öğretmenler derslerde bu materyalleri daha planlı ve etkili kullanmaya teşvik edilmelidir.
9. Öğretim Programında da belirtilen EBA uygulaması internete erişimini gerçekleştirebilecek bütün öğretmenlere açık bir eğitim ağıdır. Ders kitaplarında şarkıların kaydının EBA da olduğu ibaresi uygulamada yanılmaktadır. Müzik ders kitabında yer alan şarkıların birçoğunun kaydının olmadığı tespit edilmiş, bu soruna yönelik müzik alanında uzman kişilerden destek alması önerilmektedir. Ders kitaplarında yer alan şarkıların ve türkülerin eşlikle beraber sözlü ve bir de enstrümantal kopyası bulundurulmalıdır. Anadolunun dört bir tarafına gönderilen bu kitapların içindeki şarkıların ve türkülerin kaydının ortak bir eğitim aracı olarak görülen EBA da yer alması öğretmenlere bir kolaylık sağlayacağından, uygulamanın eksik yanlarının giderilmesi uygun olacaktır.
10. Anketlerdeki sonuçlardan elde edilen bilgilere göre, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında yer alan müzik derslerinin içeriği genişletilmeli ve okul çalgıları dersinin saati arttırılmalıdır.
11. Anketlerdeki sonuçlardan elde edilen bilgilere göre, öğretmenlerin bir enstrüman çalabilme durumu eksik görülmektedir. Lisans programında, sınıf öğretmenlerinin

müzik dersinde öğrencilere faydalı olabilmesi için en az bir enstrümanı çalabilir ve çaldığı enstrümanı öğretebilir seviyede olabilmesine teşvik edilmelidir.

12. Yıl boyunca müzik ile ilgili yapılan çalışmaların sergilenebileceği yılsonu konserleri düzenlenebilir ve böylece öğrenciler sosyal ve kültürel açıdan gelişimlerine katkı sağlanabilir.
13. Ders kitaplarında yer alan etkinliklerin sınıf öğretmenleri tarafından etkili bir şekilde gerçekleştirilemediği anketlerdeki sonuçlarda görmekteyiz. Müzik eğitimi açısından öğrencilere doğru yönlendirme yapılabilmesi için müzik alanında uzman kişiler tarafından düzenlenen eğitimlere, sınıf öğretmenlerinin ve müzik öğretmenlerinin katılımı sağlanmalıdır. Bu durum sınıf öğretmenlerinin ancak müzik dersine yetkinleştirilmeleriyle giderilebilir.
14. Sınıf öğretmenlerinin öğrenciler arasındaki müziğe yönelik yetenekli olan öğrencileri doğru bir şekilde yönlendirebilmesi için müzik ve müzik eğitimi hakkındaki bilgi ve birikimlerini arttırmalarının yolları bulunmalıdır.
15. Tüm bu önerilerin haricinde yapılabilecek en büyük çalışma ilkokullardaki müzik derslerinin müzik öğretmenleri tarafından yapılması yerinde olacaktır. Böylelikle müzik dersleri sadece bu alanda yoğunlaşmış müzik öğretmenleri tarafından yürütüleceği için müzik dersindeki verimlilik ve kalite artacaktır.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, H. Ö. (2006). *Yaratıcı drama kavramı, bileşenleri ve aşamaları*. Ankara: Çağdaş Drama Derneği.
- Aydoğan, S. (2004). *İlköğretim müzik ders kitapları. 1924-2004* Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Bilen, S., Özevin, B., & Canakay, E. U. (2009). *Orff destekli etkinliklerle müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- Bozkaya, İ. (2001) *Dil-müzik bağlamında prozodi*. Bursa, Özsan
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*: Ankara:
- Canbay, A. (2007) *İlköğretim müzik dersi öğretim programı “müzikte örgü, doku, biçim, tür” ünitesi ve uygulamalarının değerlendirilmesi* Doktora Tezi Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-8.
- Ercan, İ. & Kan, İ. (2004). Ölçeklerde güvenilirlik ve geçerlik. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 30(3) 211-216.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Fonomimi Tekniği (2019).
<https://www.google.com/search?q=fonomimi+resim&safe=active&source=lnms&t>

bm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjekfbrnenhAhVMOBoKHQBQA5AQ_AUIDigB
&biw=1366&bih=586#imgrc=j3EHhnK7S0uwBM sayfasından erişilmiştir.

Girit, Z. (1998). *Okul müzik eğitiminin analizi ve değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Göher, F. (2006). *Türk ve batı çocuk sarkılarının karşılaştırılmalı analizi*. Doktora Tezi, Gazi Üniveristesesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İkesus, S. (1965). *Ses eğitimi ve korunması*. İstanbul: MEB.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (19. Baskı) Ankara: Nobel.

Keskin, G. (2010). *Sınıf öğretmenlerinin, 2007-2008 öğretim yılında kullanılmaya başlanan 1. devre müzik dersi öğretmen kılavuz kitaplarından yararlanma durumlarına ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kılıç, A., & Seven, S. (2011). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Ankara: Pegem.

Kılıç, I. (2009). İlköğretim I. kademe sınıf öğretmenlerinin müzik öğretiminde karşılaştıkları sorunlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 17, 123- 137

Kocabaş, A. (2003). *Müzik öğretimi'nin temelleri*. İzmir: Egetan.

Küçükkaragöz, H. (1992). *Öğretmen adaylarının gnsan doğasına ilişkin tutumları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Ünivrsitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Küçüköncü, H. Y. (2007). *Müzik eğitimi ve öğretimi*. İstanbul: İlke.

Milli Eğitim Bakanlığı (1999). *İlköğretim drama 1. MEB devlet kitapları*. Ankara: MEB.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *İlköğretim ve Eğitim Kanunu 1961*, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.4.222.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Talim terbiye kurulu ilköğretim kurumları müzik dersi öğretim programı*. Ankara: MEB.

Morgül, M. (2006). *Müzik nasıl öğretilir: Çocukluk çağı müzik eğitimi (5-14 Yaş)*. İstanbul: Yurtrenkleri.

- Okan, S. (2010). *Sınıf öğretmenlerinin müzik dersindeki yeterlikleri gerçekleştirmelerine ilişkin görüşleri: Diyarbakır il örneği* Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Önder, S. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf müzik dersinin drama ile birleştirilerek uygulanması ve öğrenciler üzerindeki öğrenme farklılıklarının tespit edilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Özgül, İ. (2000). *Müzik eğitimi ve öğretimi: kuramlar, solfejler, şarkılar, yaklaşımlar; eğitim fakülteleri ve ilköğretim okulları için*. Ankara: Gazi.
- Say, A. (2001). *Müzik öğretimi*. (3. basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (2005). *Müzik öğretimi*. (4. basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Senemoğlu, N. (2001). *Gelişim öğrenme ve öğretim, kuramdan uygulamaya*. Ankara: Gazi.
- Sun, M. & Seyrek, H. (2000) *Okulöncesi eğitimde müzik*. İzmir: Müzik Eserleri.
- Sun, M. & Seyrek, H. (2001). *Okul öncesi eğitiminde müzik*. İzmir: Mey Müzik Eserleri.
- Şendurur, Y., & Barış, D. A. (2002). Müzik eğitimi ve çocuklarda bilişsel başarı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 14-175.
- Tekin, H. (1977). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Mars.
- Toksoy, A. C.(2000). *İlköğretimde müzik eğitimi ile ilgili yaklaşımlar hakkında genel bir değerlendirme*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uçan, A. (1983). *Müzik eğitiminde hedeflerin (amaçların) ve hedef davranışların sınıflandırılması*. MEPG Ders Notu'nda bir Bölüm) Gazi Üniversitesi FBE Müzik Eğitimi Ankara,
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2003). *İlköğretim okulları için üçer seçenekli okul şarkıları*. Ankara: Müzik Eğitimi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

- Uçan, A., Yıldız, G., & Bayraktar, E. (1999). *İlköğretimde etkili öğrenme ve öğretme öğretmen el kitabı, ilköğretimde müzik öğretimi* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
- Uçan, Ali (2001). *İnsan, müzik, koro ve koro eğitiminin temelleri*. I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara,
- Yıldız, G. (2006). *İlköğretimde müzik öğretimi* (2. Baskı) Ankara: Anı.
- Yokuş, H., & Avşar, Ö. S. (2014). Müzik öğretmeni ve sınıf öğretmeni adaylarının eğitim müziği dağarına ilişkin yeterlilikleri. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(1), 50-64.
- Yönetken, H. B. (1993). *Türkiye’de müzik eğitiminin önemi-müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Yünlü, F. (2002). *İlköğretim okullarında sınıf öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin eğitim gereksinimleri*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

EKLER

Ç. Ritimlerle, Ezgilerle Eğlenelim

BİRLİKTE DÜŞÜNELİM

Bildiğimiz ritim çalgılarının isimlerini söyleyelim.

Etkinliğin Adı : Ritim Çalgısı

1. ETKİNLİK

Etkinliğin Amacı : Ritim çalgısı yapma

Araç ve Gereçler : Karton, tahta, ip, balon, tahta kaşık, plastik bardak, kalem

Aşağıdaki resimleri inceleyelim. Evimizde bulunan tahta kaşık, karton, tahta, plastik bardak, ip ve balon gibi malzemeleri kullanarak kendi ritim çalgımızı yapalım.

Örneğin plastik bir bardağın yarısına kadar pirinç koyduktan sonra bardağın ağzına balon gerip iple bağlayabiliriz.

Etkinliğin Adı : "Karga Karga Gak Dedi"

2. ETKİNLİK

Etkinliğin Amacı : Oluşturduğumuz ritim çalgısıyla dinlediğimiz ve söylediğimiz müziğe eşlik etme

Araç ve Gereçler : "Karga Karga Gak Dedi" adlı tekerleme, ritim çalgılarımız

"Karga Karga Gak Dedi" adlı tekerlemeyi söylerken tabloda gösterildiği şekilde alkışlayarak eşlik edelim. Tekermemeyi ritim çalgımızı kullanarak tekrar edelim.

Kar ga	kar ga	gak	de di	Çık şu	da la	bak	de di

2. SESİMİZ VE MÜZİĞİN RİTMİ

A. Nefesimizi ve Sesimizi Geliştirelim

BİRLİKTE DÜŞÜNELİM

Konuşurken ve şarkı söylerken nelere dikkat etmeliyiz? Düşünelim.

BİLGİ KÖŞEMİZ

Güzel konuşmak ve şarkı söylemek için nefesimizi ve sesimizi doğru kullanmalıyız. Sesimiz en doğal çalgımızdır. Etkili ve güzel konuşmak için sesimizi eğitmeliyiz. Bunun için ses ve nefes çalışmaları yapmalıyız.

1. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı : Ses ve Nefes Çalışmaları

Etkinliğin Amacı : Konuşurken ve şarkı söylerken sesimizi doğru kullanma

Araç ve Gereçler: Etkinlikle ilgili görseller

Aşağıda verilen ses çalışmalarını yapalım.

- a) Kahkaha atma taklidi
- b) Balon şişirme taklidi
- c) Çiçek koklama taklidi
- ç) Yılan sesi taklidi

1.

2. ETKİNLİK

Etkinlik Adı : Dinleme - söyleme etkinliği

Etkinlik Amacı : Şarkıyı sözlerine uygun hareketlerle söyleyebilmek

Araç ve Gereç : Şarkının sesli / görüntülü kaydı

“Hayvanlar” şarkısını dinleyelim, hayvan seslerini taklit ederek birlikte söyleyelim.

HAYVANLAR

Saip Egüz

Damda leylek tak tak tak,
Suda ördek vak vak vak,
Kurbağalar derede, vırak vırak vırak.
Evde kedi mır mır nav,
Yolda köpek hav hav hav,
Sevimlidir hayvanlar, sevimli onlar.

20

4. ETKİNLİK

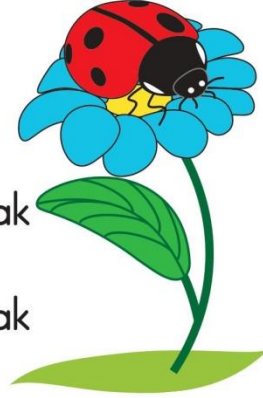
Etkinlik Adı : Ritim oluşturma
Etkinlik Amacı : Tekerlemelere ritimle eşlik etmek
Araç ve Gereç : Ritim çalgısı, ders kitabı

Tekerlemelere oluşturduğumuz ritim çalgılarımızla eşlik edelim.

UÇ UÇ BÖCEĞİM

Tekerleme

Uç uç böceğim yarın düğün olacak
 Annem sana terlik pabuç alacak alacak
 Uç uç böceğim yarın düğün olacak
 Annem sana terlik pabuç alacak alacak

AĞUSTOS BÖCEĞİ

Anonim

Dedim ona varınca
 Aç kapıyı karınca
 Dedi bana çalma saz
 Boş durma çalış biraz

2. ETKİNLİK

Etkinliğin Adı: Vücudumuz ve Ritim

Etkinliğin Amacı: Vücut hareketleriyle ritim oluşturarak şarkıya eşlik etmek.

Kullanılan Araç ve Gereçler: Ders kitabı

Aşağıdaki şekilleri dikkatlice inceleyelim. Şekillerin yanında şarkıda yapacağımız ritim hareketleri belirtilmiştir.

 → parmakları şıklatmak

 → dizlere vurmak

 → tek alkış yapmak

“Yaşasın Okulumuz” adlı şarkıyı öğrenmiştik. Şarkının hecelerinin altındaki şekiller, yapacağımız ritim hareketlerini göstermektedir. Bizler de şarkıyı belirtilen ritim hareketlerini yaparak tekrar söyleyelim.

YAŞASIN OKULUMUZ

Söz: Ahmet Muhtar ATAMAN

Müzik: W. A. MOZART

Da - ha dün an - ne - mi - zin
★ ★ □ □ ★ ★ ▲

Kol - la - rın - da ya - şar - ken,
□ □ ★ ★ □ □ ▲

Çi - çek - li bah - çe - mi - zin
★ ★ ★ ★ □ □ ▲

Yol - la - rın - da ko - şar - ken.
□ ★ □ ★ □ ★ ▲

Şim - di o - kul - lu ol - duk,
□ □ ★ ★ ★ ▲ ▲

Sı - nıf - la - rı dol - dur - duk,
□ □ ★ ★ ★ ★ ▲

Se - vinç - li - yiz he - pi - miz,
□ ★ □ ★ ▲ ▲ ▲

Ya - şa - sın o - ku - lu - muz!
★ ★ ▲ ▲ □ □ ▲

AÇIKLAMA

Değerli öğretmenim;

Bu anket, 2018 İlköğretim Müzik Öğretim Programı'na uygun olarak hazırlanmış olan müzik dersi 1. Devre Müzik kitaplarının sınıf ve müzik öğretmenleri tarafından kullanılabilirlik ve uygulanabilirlik durumlarının tespitine yönelik Gülçin KESKİN tarafından hazırlanmıştır. Elde edilecek bilgiler "Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü" nde yapılan yüksek lisans düzeyindeki bir araştırma için kullanılacaktır.

Bu anket III bölüm ve 31 sorudan oluşmaktadır. Anket ilköğretim kurumlarının 1.devresine giren sınıf ve müzik öğretmenlerini kapsamaktadır. Ankette; I. bölümde şarkılara, II. bölümde öğretmenlerin kulaktan şarkı öğretme durumlarına, III. bölümde kılavuz kitaplarda yer alan etkinliklere ilişkin öğretmen görüşlerini saptamaya yönelik sorular bulunmaktadır.

Hazırlanan bu ankete vereceğiniz cevaplar, araştırma için büyük önem taşımaktadır. Ankette elde edilecek bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacak ve kişisel bilgiler saklı tutulacaktır. Soruların içten ve eksiksiz cevaplanması dileğiyle.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Araştırmacı

Elif EBEPERİ

Okulunuzun adı:

Okutmakta olduğunuz sınıf : A) 1.sınıf B) 2.sınıf C) 3. Sınıf D) 4. Sınıf

Meslekteki kıdem yılınız: A)1-5 yıl B) 6-10 yıl C) 11-15 yıl D) 15 ve üzeri

I. BÖLÜM

Bu bölümdeki sorular müzik ders kitaplarında yer alan şarkılara ilişkin öğretmen görüşlerini saptamaya yönelik hazırlanmıştır. Katılma derecenize göre seçeneklerden size en uygun olan cevabı + ile işaretleyiniz.

	Hiç	Az	Kısmen	B.ölçüde	Tamamen
1.Şarkılar kolaydan zora ilkesine uygun olarak sıralanmıştır.					
2.Şarkılar akılda kalıcıdır.					
3.Şarkılar öğrenciler tarafından kolaylıkla öğrenilebilir niteliktedir.					
4.Şarkılar öğrenciler tarafından beğenilmektedir.					
5.Şarkı türleri kitaplarda dengeli bir şekilde dağıtılmıştır.					
6.Kazanımlar boyutunda şarkılar, hedeflere ulaştırır niteliktedir.					

II. BÖLÜM

Bu bölümdeki sorular sınıf ve müzik öğretmenlerinin kulaktan şarkı öğretme durumlarının saptanmasına yönelik hazırlanmıştır. Katılma derecenize göre seçeneklerden size en uygun olan cevabı + ile işaretleyiniz.

	Hiç	Az	Kısmen	B.ölçüde	Tamamen
1. Ders kitaplarında notası verilmiş olan şarkıları solfejinden hareketle öğrenebiliyorum.					
2. Şarkıyı öğrenirken melodisini önceden dinleme ihtiyacı duyuyorum.					
3. Şarkıları tonuna veya makamına uygun bir şekilde seslendirebiliyorum.					
4. Şarkıyı öğretirken farklı bir ses kaynağından (kaset, cd, enstrüman) yardım alma ihtiyacı duyuyorum.					
5. Öğrencinin belleğinde iz bırakacak şekilde şarkıların melodilerini bir enstrümanla çalabiliyorum.					
6. Şarkıyı söylerken bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum					
7. Şarkıyı, çocuklara söylerken bir ritim çalgısıyla eş zamanlı tempo tutabiliyorum					

III. BÖLÜM

Bu bölümdeki sorular ders kitaplarında tarif edilmiş olan etkinliklerin gerçekleştirilebilirlik ve geliştirilebilirlik durumlarının tespitine yönelik hazırlanmıştır. Katılma derecenize göre seçeneklerde size en uygun olan cevabı + ile işaretleyiniz.

	Hiç	Az	Kısmen	B.ölçüde	Tamamen
1. Etkinlikler, sınıf mevcudu göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir.					
2. Etkinlikler sınıfın fiziki yapısı göz önünde bulundurulduğunda etkili bir şekilde gerçekleştirilebilir niteliktedir.					
3. Etkinliklerde kullanılması öngörülen sesli öğretim materyalleri sınıfımızda mevcuttur.					
4. Etkinliklerde kullanılması öngörülen görüntülü öğretim materyalleri sınıfımızda mevcuttur.					
5. Etkinliklerde milli bayramlar, özel gün ve haftalarla ilgili marş, türkü ve benzeri seçkin eserlerin bulunduğu kayıtlar kullanılmaktadır.					
6. İlkokul müzik dersleri için hazırlanmış olan sesli öğretim materyalleri ile ilgili yenilikleri takip ediyorum.					
7. Her şarkı söyleme etkinliği öncesi uygulanması gereken ses açma etkinlikleri, kılavuz kitaplarda					

anlaşılır bir şekilde tarif edilmiştir.					
8. Her ders etkili bir ses açma etkinliği gerçekleştirmekteyim.					
9. Sınıfımızda kullanabileceğimiz ritim çalgıları mevcuttur.					
10. Derslerde ritim çalgılarını kullanmaktayım.					
11. Ders kitaplarında şarkı öğretme etkinliklerinde sıkça belirtilen, var olan ritim çalgıları ve kendi yaptığınız ritim çalgılarıyla şarkılara eşlik etme" etkinliklerini öğrencilerle etkili bir şekilde gerçekleştirmekteyim.					
12. Orff müzik öğretim yöntemiyle ilgili bir eğitim aldım.					
13. Orff yöntemini ders içinde etkili bir şekilde kullanma bilgi birikimine sahip olduğumu düşünüyorum.					
14. Öğretmenlere Orff yöntemini ders etkinliklerinde kullanabilme birikimine dair bir hizmet içi eğitim verilmesi, müzik derslerinin işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır.					
15. Öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlamada ders kitaplardan yararlanabiliyorum.					

16.Şarkıları canlandırma(drama) etkinliklerini yaratıcılığımı kullanarak geliştirebiliyorum.					
17. Şarkılara hareket katma etkinliklerini yaratıcılığımı kullanarak geliştirebiliyorum.					
18. Öğretmenlere müzik ve dramayı birleştirici bir hizmet içi eğitim verilmesi müzik derslerinin işlenişinin daha etkili gerçekleştirilebilmesini sağlayacaktır.					

Anket Uygulanacak Okulların Listesi

1.ANKARA - ÇANKAYA - Bahçelievler Nebahat Keskin İlkokulu

2.ANKARA - ÇANKAYA - Cebesoy İlkokulu

3.ANKARA - ÇANKAYA - Hürriyet İlkokulu

4.ANKARA- ÇANKAYA - Ahmet Barındır İlkokulu

5.ANKARA - ÇANKAYA – Çukurambar Doğa Koleji İlkokulu

6.ANKARA - ÇANKAYA - Özel Ayşeabla ilkokulu

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 14588481-605.99-E.22137146
Konu : Araştırma İzni

19.11.2018

GAZİ ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2017/25 nolu Genelgesi.
b) 12/11/2018 Tarihli ve E.42850 sayılı yazımız.

Enstitünüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Elif EBEPERİ'nin "**Sınıf ve Müzik Öğretmenlerinin 2018-2019 Öğretim Yılında Kullanılan İlkokul 1. Kademe Müzik Ders Kitaplarından Faydalanma Durumları ve Öneriler**" konulu araştırması kapsamında uygulama talebi Müdürlüğümüzce uygun görülmüş ve uygulamanın yapılacağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bilgi verilmiştir.

Görüşme formunun (5 sayfa) araştırmacı tarafından uygulama yapılacak sayıda çoğaltılması ve çalışmanın bitiminde bir örneğinin (cd ortamında) Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme (1) Şubesine gönderilmesini rica ederim.

Turan AKPINAR
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

Güvenli Elektronik İmza
Aslı ile Aynıdır.

2018/11/19

Adres: Alparslan Türkeş cad. Emniyet Mah.4/A
Yenimahalle/ANKARA
Elektronik Ağ: ankara.meb.gov.tr
e-posta: istatistik06@meb.gov.tr

Bilgi için: A.ARDA

Tel: 0 (312) 212 36 00
Faks: 0 (312) 221 02 16

Bu cvrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 998f-2072-30b2-83d1-1ac2 kodu ile teyit edilebilir.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..